

FAMILIE- PLEJERNES VÆRD AT VIDE

Udgivet af Socialpædagogernes Landsforbund

3. udgave, januar 2020

Grafisk design: Grafisk Afdeling ApS

Illustrationer: Dorthe Karrebæk

FAMILIE- PLEJERNES VÆRD AT VIDE

”Værd at vide – Socialpædagogernes familieplejehåndbog” er primært skrevet til familieplejere. Både de, der står overfor at skrive kontrakt om deres første plejebarn, de, der er garvede i faget og alligevel mangler et ”brush-up” omkring deres ansættelsesmæssige vilkår mm. og de, der blot ønsker at sætte sig lidt bedre ind i, hvad det vil sige at være plejefamilie.

Vi har valgt at håndbogen udkommer digitalt. Det har den fordel, at det er nemt at redigere håndbogen løbende, når der eksempelvis kommer lovændringer og nye afgørelser. En digital håndbog har også den fordel, at vi kan sætte links ind i håndbogen, så du kan tilgå relevant lovstof og lignende.

Håndbogen er senest opdateret i januar 2020. God læselyst!

Læsevejledning

Håndbogen er delt op i 4 overordnede kapitler.

Kapitel 1 vedrører overvejelser om at blive plejefamilie og selve godkendelsesforløbet. Kapitel 2 handler om, hvad du skal være opmærksom på, når du får et plejebarn, herunder særligt kontraktforhandlingen med kommunen. Kapitel 3 handler om forhold under anbringelsen. Håndbogens sidste kapitel er fokuseret på, hvad der sker og hvad dine rettigheder er, når anbringelsesforholdet ophører. Kapitel 4 indeholder også et afsnit om efterværn og opretholdt anbringelse.

Til sidst i håndbogen er der en litteraturliste med henvisninger og links til lovstof vedrørende anbringelser i plejefamilie samt diverse litteratur om emnet.

Håndbogen indeholder en indholdsfortegnelse så du kan danne dig et overblik over håndbogens indhold samt gå direkte til de relevante kapitler i håndbogen.

INDHOLD

01

AT BLIVE PLEJEFAMILIE

Når et barn skal anbringes	10
Netværkspleje	12
Privat familiepleje	12
Aflastning	13
Faktaboks: Kommunen – kært barn har mange navne	14
Godkendelse som plejefamilie	15
Socialtilsynet og generel godkendelse som plejefamilie	15
Kvalitetsmodellen	15
Særligt om økonomi	16
Godkendelsen	17
Betinget godkendelse	17
Afslag på godkendelse – klage til Ankestyrelsen	17
Ændring/tilbagetrækning af godkendelse	17
Bortfald af godkendelsen	18
Tilbudsportalen	18
Grundkursus	18
Faktaboks: Partshøring	20
Socialpædagogerne tilbyder	21
Familieplejeren	21
Socialpædagogernes bistand til familieplejere	21
Socialpædagogernes klagenævn	21

02

AT FÅ ET PLEJEBARN

Opholdskommune og dennes forpligtelser	24
§ 50-undersøgelsen – den børnefaglige undersøgelse	25
Handleplanen	25
Inddragelse af barnet – børnesamtalen og samtykke	26
Matchning	27
Aftale og kontrakt	27
Aftalen om opgaven	28
Kontrakten	29
Vederlag	30
Faktaboks: Godkendende myndighed og vederlag	31
Kost og logi	32
Tilskud/engangsudgifter	32
Plejefamiliens øvrige arbejdsforhold og andre plejeforhold	33
Kontakt med opholdskommunen	33
Efteruddannelse	33
Supervision	34
Aflastning	34
Barnepigeordning	34
Samarbejdet med forældre og netværk	34
Befordring	35

INDHOLD

Erstatning og forsikringsforhold	35	Samvær og kontakt med forældre og netværk	47
Barsel	35	Særligt om telefonkontakt	48
Sygdom	36	Samarbejdet mellem forældre og plejeforældre	49
Pension	36	Forældres rettigheder, når deres barn er anbragt	49
Ferie	36	Inddragelse af forældremyndighedsindehaver	49
Opsigelsesvarsel	37	Øvrige forældrerettigheder	50
Genforhandling	37	Plejeforældres udtaleret ved ændring af afgørelser	50
Bisidder	38	Plejebørns rettigheder under anbringelsen	51
Kontrakten i aflastning	39	Børnesamtalen under anbringelsen	51
		Samvær med forældre og netværk	51
		Valg af anbringelsessted/flytning fra anbringelsessted	51
		Støtteperson	52
		Bisidder	52
		Lommepenge og tøjpenge	52
		Tavshedspligt og videregivelse/indhentelse af oplysninger - persondataret	52
		Underretningspligt	54
		Magtanvendelse	55
		Videreførelse af en anbringelse	56
		Tvangsanbringelse af de 0-1-årige	56
		Hjemgivelsesperiode	56
		Øget mulighed for tvangsadoption	56
		Ankestyrelsen	57
Plejefamilien som del af et professionelt team	42		
Tilsynet for generelt godkendte plejefamilier	42		
Det driftsorienterede tilsyn	42		
Skærpet tilsyn og påbud	43		
Faktaboks: Whistleblower	45		
Det personrettede tilsyn	46		
Tilsyn for konkret godkendte plejefamilier	46		
Uddelegering af det personrettede tilsyn	46		
Supervision og uddannelse	46		

03

UNDER ANBRINGELSEN

INDHOLD

Ferie	57	Forsikring	64
Ny ferielov	58	Genforhandling af kontrakten	66
Nuværende ferieregler	58	Kommunale udspil om vederlagsnedsættelse	66
Varsling	58	Faktaboks: Genforhandling	67
Ferie med/uden løn	58	Socialpædagogerne tilbyder	68
Vederlagsnedsættelse og feriepenge	59	Bisidderbistand	68
Feretillæg	59	Netværk for familieplejere	68
Omkostningsdækkende ydelser	59	Kriseberedskab – Falck Healthcare	68
Udbetaling af feriepenge efter ferieårets udløb	59		
Den 5. ferieuge	59		
Retten til at få overført ferie	60		
Fratræden og feriepenge	60		
Ferie og aflastning	60		
De nye ferieregler	61		
Samtidighedsferie	61		
Ferieåret	61		
Ferieafholdelsesperiode	61		
Indefrysning af feriemidler	61		
Afholdelse af sommerferie i 2020	61		
Afholdelse af efterårsferie 2020	61		
Op eller ned i vederlag	62		
Feretillæg	62		
Feriegodtgørelse i stedet for ferie med løn	62		
Barsel og sygdom	62		
Barsel	63		
Sygdom	63		
Plejebarns 1. sygedag og omsorgsdage	64		
Arbejdsskade	64		

04

NÅR PLEJEFORHOLDET SLUTTER ELLER AFBRYDES

Planlagt ophør	72
Uplanlagt ophør/ faktisk afbrydelse	72
Ophør begrundet i forhold hos familieplejeren	73
Kan jeg klage over en afgørelse om at plejebarnet skal flyttes?	73

INDHOLD

Flytning af plejebarn skal i nogle tilfælde for Børn og Ungeudvalget	73	A-kasseforhold	79
Efterværn og opretholdt anbringelse	74	Generelt	79
Efterværn - hvis der er udsigt til en positiv udvikling mod en selvstændig voksentilværelse	74	Dagpengeret	79
Principafgørelse om efterværn	74	Indkomstkrav	79
Opretholdt anbringelse - hvis der ikke er udsigt til en positiv udvikling mod en selvstændig voksentilværelse	74	Beskæftigelseskrav	79
Principafgørelse om opretholdt anbringelse	75	Virksomhedsskatteoven	80
Er det muligt at flytte i en anden plejefamilie?	75	Beregning af dagpengesats	80
Opholdskommune	75	Beregning af efterlønsats	80
Inden den unge fylder 18 år	75	Supplerende dagpenge	80
Opholdskommunens pligt til at hjælpe	76	Supplerende efterløn	81
Den tidligere opholdskommune bevarer forpligtelsen ved opretholdt anbringelse	76	Lønforsikring til ledige familieplejere	81
Kommunen kan ikke tidsbegrænse en afgørelse om efterværn	77	Kontakt a-kassen	81
Klagemuligheder	77	Litteraturliste	82
Skal den unge betale for efterværn eller opretholdt anbringelse	77	Håndbøger, pjecer mv	83
Fleksibelt efterværn	78	Pjecer der er rettet til anbragte børn og unge	83
Genetablering af støtte	78		
Vederlag ved efterværn og opretholdt anbringelse	78		

01

AT BLIVE PLEJEFAMILIE/ FAMILIEPLEJER

At blive familieplejer er langt mere end et job. Det er selvfølgelig også et job, specielt for det familiemedlem – dig – der formelt påtager dig opgaven i forhold til kommunen. Men det er samtidig et projekt, hvor din samlede familie siger "ja" til at løfte en samfundsmæssig opgave, der virkelig gør en forskel. De børn, der anbringes i familiepleje, er ofte børn, der har levet under meget belastede vilkår, og som har været udsat for mange svigt. Det kræver overskud og ressourcer fra plejefamilien.

At blive familieplejer er at åbne sin hoveddør ikke bare for et eller flere plejebørn, men ofte også for deres forældre, bedsteforældre, søskende og netværk samt for en række fagfolk, du skal lære at samarbejde med, oven i købet med udgangspunkt i det, der sker i dit eget hjem. Det er et job, hvor du får en enestående indsigt i, hvad sårbare børn og deres familier har at slås med – og det er samtidig et job, hvor du og din familie dag ud og dag ind udfordres på jeres egen rummelighed, uden at I kan gå hjem bagefter.

Det er med andre ord et spændende arbejde at være familieplejer og plejefamilie. Et udviklingsrum med nye typer af udfordringer og belønninger.

Samtidig kan det være et ensomt job i det daglige, fordi familieplejere ikke tager hjemmefra og møder kollegerne på deres arbejdsplads.

I denne håndbog vil du som potentiel plejefamilie få et godt indtryk af de aspekter, der indgår i arbejdet som familieplejer og plejefamilie. Det er samtidig en håndbog, der fungerer som redskab for nuværende familieplejere og Socialpædagogernes kredse. Tyngden i håndbogen ligger på de ansættelsesretlige og lovgivningsmæssige aspekter af det at være familieplejer, og alle faser fra den første overvejelse om at blive plejefamilie, til man siger farvel til det sidste plejebarn, bliver gennemgået.

Når man veksler mellem ordene familieplejeren og plejefamilien skyldes det, at det er én person, kommunen skriver kontrakt med, selvom det i praksis er hele familien, der inddrages i opgaven og det er hele familien Socialtilsynet godkender, når I søger om godkendelse som plejefamilie.

Socialpædagogernes Landsforbund – i daglig tale Socialpædagogerne – organiserer størstedelen af de familieplejere, der pt. har børn i pleje. På vores hjemmeside <https://sl.dk/maalgruppe/familieplejer> er der en mængde oplysninger om at være familieplejer og om hele familieplejeområdet. Det er også her du kan læse vores nyhedsbrev Familieplejeren, som du får også får tilsendt på mail, og du kan få et overblik over de muligheder, der er for netværksdannelse rundt omkring i landet for at give familieplejerne og deres egen familie faglig inspiration og støtte i hverdagen.

Når et barn skal anbringes

Et barn eller en ung kan have så store vanskeligheder, at kommunen beslutter, at det skal anbringes udenfor hjemmet. En sådan beslutning må normalt altid først træffes efter en § 50-undersøgelse, en handleplan og en samtale med barnet.

Familiepleje er den mest brugte anbringelsestype. 64% af anbragte børn og unge er i dag (2019) anbragt i familiepleje.

Andre typer anbringelsessteder er egne værelser, kollegier etc., opholdssteder og døgninstitutioner. Den kommune, hvor forældremyndighedsindehaveren bor, beslutter, hvilken type anbringelsessted barnet eller den unge skal anbringes i. Barnet og dets forældre inddrages i valg af anbringelsessted – men hverken barn eller forældre kan beslutte hvilket konkret sted barnet skal anbringes.

Fra den 1. juli 2019 er der indført 3 nye former for familiepleje som erstatter de tidligere kommunale og almindelige

plejefamilier samt de konkret godkendte plejefamilier.

De nye typer plejefamilier er:

1. **Almene plejefamilier: familier der er godkendt til at varetage omsorgen og sikre udvikling og trivsel for børn med lette til moderate støttebehov**
2. **Forstærkede plejefamilier: familier, der er godkendt til at varetage omsorgen og sikre udvikling og trivsel for børn og unge med moderate til svære støttebehov**
3. **Specialiserede plejefamilier: familier, der er godkendt til at varetage omsorgen og sikre udvikling og trivsel for børn og unge med svære støttebehov**

Der bliver en overgangsordning således at plejefamilier "omkategoriseres" i forbindelse med det årlige driftstilsyn. Det forventes, at Socialtilsynene vil have gennemgået alle plejefamiliers godkendelse inden 1. juli 2020 – altså et år efter at de nye regler er trådt i kraft.

Allerede konkret godkendte plejefamilier bevarer deres konkrete godkendelse indtil pågældende barn/ung ikke længere er anbragt i familien og de allerede konkret godkendte plejefamilier vil fortsat være underlagt den anbringende kommunes tilsyn. Fra den 1. juli 2019 er det dog ikke længere muligt for kommunerne at lave nye konkrete godkendelser.

Netværksplejefamilier eksisterer fortsat efter 1. juli 2019 og det er fortsat den anbringende kommune, der godkender en netværksplejefamilie.

Der findes ingen faste regler for, hvornår et barn eller en ung anbringes i en plejefamilie til forskel fra fx en døgninstitution. Men det er klart, at der fra kommunens, forældrenes og barnets eller den unges side skal være en tro på, at netop et familielignende tilbud vil være til gavn for barnet/den unge. Servicelovens § 68b præciserer, at kommunen skal vælge det anbringelsessted, som bedst kan imødekomme barnets eller den unges behov. Kommunen skal lægge vægt på anbringelsesstedets mulighed for at tilbyde nære og stabile voksenrelationer og herunder vurdere om en anbringelse i plejefamilie, er mest hensigtsmæssig. Det fremgår endvidere af loven at søskende så vidt muligt skal anbringes sammen.

I langt de fleste tilfælde sker en anbringelse som en frivillig aftale mellem kommunen og barnets eller den unges forældre samt den unge selv, hvis han eller hun er over 15 år. Opnås ikke en sådan frivillig aftale, kan kommunen tvangsanbringe barnet eller den unge, hvis kommunen skønner, at der er en åbenbar risiko for, at barnets eller den unges sundhed eller udvikling ellers lider alvorlig skade.

Når et barn eller en ung kommer i familiepleje, har kommunen pligt til at opstille mål for den opgave, som plejefamilien påtager sig. Det er ikke et krav, at plejefamilien selv skal kunne påtage sig alle opgaverne – en familieplejeanbringelse kan være koblet med fx psykologbehandling, fysioterapi eller anden behandling. Det fremgår nemlig af servicelovens § 55, at når et barn anbringes i plejefamilie, så kan der ved særlige behov foretages undersøgelser og observation samt ydes terapi eller anden behandling.

Kommunens mål med anbringelsen skal også indeholde en plan for, hvilke skoletilbud og fritidstilbud, barnet og den unge skal deltage i, og hvor længe familieplejeanbringelsen skønnes at vare. Herudover skal kommunen, inden barnet eller den unge kommer i plejefamilien, hjælpe denne med at finde en person i familien eller netværket, som kan fungere som barnets eller den unges støtteperson under anbringelsen.

Alle plejefamilier skal på kursus for at blive godkendt. For de generelt godkendte plejefamilier er det en del af godkendelsen at beslutte, hvor mange plejebørn eller aflastningsbørn familien kan og vil rumme. Som en tommelfingerregel hedder det, at der maksimalt kan være fire døgnplejebørn i en plejefamilie.

Det er altid anbringende kommune, der betaler familieplejeren i form af vederlag, betaling for kost og logi og dækning af andre udgifter.

Netværkspleje

I nogle tilfælde vil det, i forbindelse med § 50-undersøgelsen og kommunens beslutning om en anbringelse, fremgå, at der i barnets netværk er en person eller en familie, der gerne vil og skønnes egnet til at have barnet boende. Når ordet "netværk" bruges, er det for at signalere, at det både kan være familiemedlemmer til barnet og fx fodboldtræneren, klubpædagogen eller klassekammeratens forældre.

For netværksplejefamilier gælder der særlige regler. For det første skal de godkendes af den kommune, som forældremyndighedsindehaveren bor i. For det andet bliver de kun godkendt til det konkrete barn (eller det søskendepar), som anbringelsen drejer sig om. Og for det tredje får de som udgangspunkt ikke betaling (vederlag) for at have barnet eller den unge boende. I stedet har netværksfamilien i særlige tilfælde mulighed for at søge tabt arbejdsfortjeneste, og det er muligt at få dækket særlige udgifter, når barnet flytter ind (indkøb af en større bil, indretning af ekstra værelse mv.).

Herudover får netværksplejefamilien samme dækning for kost og logi som andre plejefamilier og samme støtte fra kommunen i form af tilsyn og supervision.

En netværksplejefamilie skal i lighed med andre plejefamilier gennemgå et kursus i forbindelse med sin godkendelse. Kurset skal have en varighed af mindst 4 kursusdage og begge netværksfamilieplejere skal deltage i kurset. Udgifter til kurset afholdes af den kommune, der har godkendt netværksplejefamilien.

Bekendtgørelse om plejefamilier indeholder i kapitel 2 en nærmere beskrivelse af regler om godkendelse, grundkursus og honorering af netværksplejefamilier.

Du kan læse bekendtgørelsen her

Privat familiepleje

En privat plejetilladelse er en tilladelse til, at et barn eller en ung bor hos et familiemedlem eller en anden familie, uden at det offentlige på samme måde som ved formidlet døgnpleje, netværksanbringelser og aflastningsforanstaltninger fører løbende tilsyn med anbringelsen og har udgifter forbundet med opholdet.

Når et barn under 14 år har boet tre sammenhængende måneder hos andre end sine egne forældre, skal der søges tilla-

delse til opholdet hos den kommune, hvor barnet nu bor. En sådan tilladelse gives, hvis kommunen skønner, at opholdet er til gavn for barnet eller den unge og efter, at kommunen har undersøgt familien.

Privat døgnpleje er ikke en anbringelse i lovens forstand, men beror alene på en aftale mellem forældremyndighedsindehaveren og den private plejefamilie.

Aflastning

Der er en række forskellige årsager til, at en kommune beslutter, at et barn eller en ung skal i aflastning. For familieplejere er der to årsager, der er relevante:

Den ene er, at kommunen i forbindelse med en § 50-undersøgelse kan beslutte, at barnet/den unge ikke skal anbringes udenfor hjemmet, men i stedet skal i aflastning. Det kan være børn og unge med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller børn og unge med sociale vanskeligheder.

Den anden er, at et barn/en ung, der allerede er anbragt i en plejefamilie, som noget ekstra skal have tilknyttet aflastning.

I begge tilfælde vil aflastningen ofte ske i en aflastningsfamilie, men den kan også finde sted i for eksempel en netværksplejefamilie, på en døgninstitution eller på

et godkendt opholdssted. Der kan være forskellige formål med aflastningen. Et formål kan være, at barnets familie trænger til et pusterum, og barnet måske samtidig har behov for de oplevelser, en aflastningsfamilie kan tilbyde. Et andet formål kan være, at barnets egen familie ikke kan yde den behandling eller den optræning, som en professionel aflastningsfamilie kan yde. I de tilfælde, hvor barnet allerede er i familiepleje, kan aflastningen tilbydes for at give både plejefamilien inklusive egne børn og måske også plejebarnet et afbræk i hverdagen.

I alle tilfælde skal et aflastningsforhold være af kortere varighed – typisk 1-2 dage ad gangen, typisk weekender og ferier – men i en række tilfælde også efter aftale på hverdage.

For at blive aflastningsfamilie skal man godkendes som plejefamilie, herunder på grundkursus, og man modtager løbende tilsyn, når man har et barn i aflastning. Til gengæld har en aflastningsfamilie ikke samme ret til og pligt til at modtage efteruddannelse og supervision som døgnplejefamilier.

I resten af håndbogen vil vi have fokus på den formidlede døgnpleje og på aflastning i en aflastningsfamilie og vi vil – når det er relevant – skelne mellem de forskellige typer af formidlet døgnpleje.

FAKTA

Kommunen – kært barn har mange navne

I resten af håndbogen vil du støde på forskellige måder at benævne en kommune på, afhængigt af, hvilken rolle den spiller for plejebarnet og plejefamilien. Nedenfor får du de vigtigste af disse begreber defineret.

Opholdskommunen:

Plejebarnets opholdskommune er med nogle få undtagelser den kommune, hvor barnet bor sammen med forældremyndighedsindehaveren på det tidspunkt, hvor der træffes beslutning om en anbringelse.

Handlekommunen:

Er den kommune, der har forpligtelsen til at handle, dvs. iværksætte særlig støtte og foranstaltninger for et barn eller en ung. Handlekommunen og opholdskommunen vil derfor ved iværksættelse af en anbringelse være den samme. Hvis forældremyndighedsindehaveren senere flytter til en anden kommune, vil handlekommunen i børnesagen vedblive med at være den kommune, der traf beslutningen om at handle (anbringe). Man siger også, at anbragte børn har selvstændig opholdskommune. Når et barn er i pleje, kan man derfor som udgangspunkt sige, at den anbringende kommune, handlekommunen og plejebarnets selvstændige opholdskommune er den samme. For unge, der er anbragt i familiepleje ud over deres 18. år, bliver den kommune, hvor de er anbragt, handlekommune.

Den anbringende kommune:

Er den kommune, der beslutter at anbringe et barn i fx familiepleje, og den kommune, som skriver kontrakt med plejefamilien. Det er samtidig den kommune, der altid har ansvaret for barnets videre placering både indholdsmæssigt og økonomisk.

Bopælskommunen:

Alle borgere har en bopælskommune, dvs. den kommune de bor i.

Godkendelse som plejefamilie

At få jobbet som familieplejer kræver ikke en bestemt type uddannelse. Til gengæld kræver det en godkendelse fra Socialtilsynet.

Socialtilsynet og generel godkendelse som plejefamilie

Når I som familie har besluttet jer til, at I ønsker at blive generelt godkendt som plejefamilie og altså have mulighed for at få plejebørn fra flere forskellige kommuner, skal I henvende Jer til Socialtilsynet.

Det er Socialtilsynet, der godkender og fører driftstilsyn med plejefamilier.

Der er udpeget 5 tilsynskommuner, der varetager opgaven med tilsynsopgaven.

Hvem der godkender Jer som ny eller eksisterende plejefamilie, afhænger af hvor I bor i landet. Hvis I eksempelvis bor i Odense, er det Socialtilsyn Syd, der har kompetencen til at godkende Jer.

- **Socialtilsyn Nord**
socialtilsynnord.hjoerring.dk
- **Socialtilsyn Midt**
tilsynmidt.silkeborgkommune.dk
- **Socialtilsyn Syd**
socialtilsynsyd.dk
- **Socialtilsyn Øst**
socialtilsynost.dk
- **Socialtilsyn Hovedstaden**
socialtilsyn.frederiksberg.dk

På socialtilsynets hjemmeside vil I finde et ansøgningsskema som skal udfyldes. I skal afgive en række oplysninger om uddannelse, erhvervs erfaring, fritidsinteresser, boligforhold, helbred og økonomi. Endelig skal der udfyldes en samtykkeerklæring så Socialtilsynet har jeres godkendelse til at indhente straffe-, og børneattest.

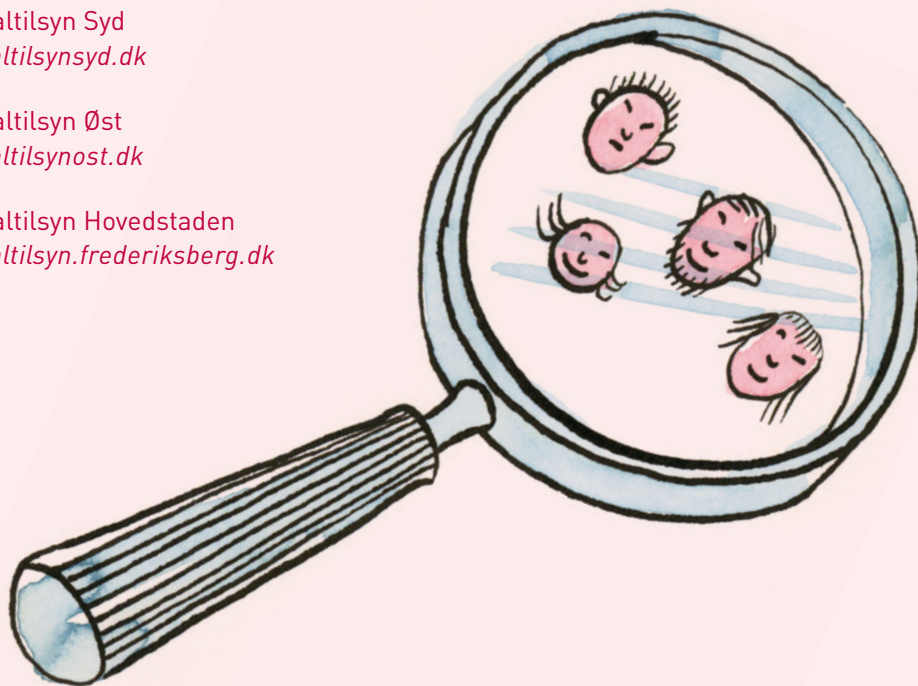
Når tilsynet har modtaget Jeres ansøgningsskema, vil I få et besøg af tilsynet, hvor tilsynet bl.a. ud fra kvalitetsmodellen vil vurdere, om I kan godkendes som plejefamilie.

Kvalitetsmodellen

Når Socialtilsynet skal vurdere om en plejefamilie kan godkendes, anvender tilsynet den såkaldte kvalitetsmodel.

Formålet med kvalitetsmodellen er at understøtte systematik, gennemsigtighed, ensartethed samt kvalitet.

Kvalitetsmodellen skal anvendes både i forbindelse med godkendelsen og ved det driftsorienterede tilsyn (alle godkendte plejefamilier skal have mindst et årligt tilsynsbesøg fra socialtilsynet).

Kvalitetsmodellen har udgangspunkt i 7 temaer, som familien skal vurderes ud fra:

- **Uddannelse og beskæftigelse**
- **Selvstændighed og relationer**
- **Målgrupper, metoder og resultater**
- **Sundhed og trivsel**
- **Familiestruktur og familiedynamik**
- **Kompetencer**
- **Fysiske rammer**

De 7 temaer er samlet i en kvalitetsmodel for socialtilsynet. Kvalitetsmodellen er en ramme og et redskab, som socialtilsynet anvender i vurderingen af om en plejefamilie har den fornødne kvalitet. For hvert af de 7 temaer i kvalitetsmodellen er der en række kriterier og indikatorer på kvalitet, som socialtilsynet skal anvende i bedømmelsen af den enkelte plejefamilie.

Særligt om økonomi

Vi modtager i Socialpædagogerne en del henvendelser om, hvorfor plejefamilien økonomi skal vurderes i forbindelse med godkendelsesprocessen i socialtilsynet.

Det fremgår af socialtilsynsbekendtgørelsens § 13, at socialtilsynet skal foretage en overordnet vurdering af, om plejefamilien økonomi giver grundlag for en stabil anbringelse.

Formålet med det økonomiske tilsyn med plejefamilier er at sikre, at plejefamilien har økonomiske ressourcer til at sikre en stabil anbringelse for det eller de børn og unge, der anbringes hos dem.

Det kan blandt andet omfatte en vurdering af, om plejefamilien disponible indkomst giver grundlag for at sikre barnet stabile rammer og vilkår.

Socialtilsynet skal foretage en overordnet vurdering af, om den enkelte plejefamilies økonomi giver grundlag for en stabil anbringelse. Socialtilsynet skal altså tage stilling til familiens privatøkonomiske forhold.

Vurderingen tager udgangspunkt i, om familien må forventes at kunne:

1. Betale sine løbende udgifter

2. Opretholde sine økonomiske forpligtelser.

Vurderingen kommer dermed primært til at dreje sig om plejefamilien rådighedsbeløb.

Socialtilsynet skal ikke, i den overordnede vurdering, forholde sig til, hvordan plejefamilien anvender sin disponible indkomst, eller hvordan plejefamilien har indrettet sin økonomi. Det økonomiske tilsyn med plejefamilierne skal således holdes op i mod, at der er tale om privatpersoners økonomi.

I forbindelse med ansøgning om godkendelse skal plejefamilien, som udgangspunkt, oplyse husstandens samlede indtægter og faste udgifter (brutto og netto) på månedsbasis og indsende de seneste årsopgørelser.

Socialtilsynet kan indhente de oplysninger, som socialtilsynet finder relevante for at kunne forholde sig til, om familiens økonomi understøtter en stabil anbringelse.

Hvis socialtilsynet vurderer, at en plejefamilie ikke har den fornødne økonomiske kvalitet, kan socialtilsynet enten:

- **Undlade at godkende plejefamilien.**
- **Give en betinget godkendelse, der er betinget af at nogle angivne forhold bringes i orden**

Godkendelsen

Efter at I har fremsendt ansøgningsskema, og når Socialtilsynet har været i dialog med Jer, vil I modtage en afgørelse fra Socialtilsynet. Afgørelsen skal være skriftlig og begrundet.

Af godkendelsen vil det bl.a. fremgå, hvilken type plejefamilie I er (almen, forstærket eller specialiseret) og hvor mange børn/unge I kan have.

Når I er godkendt som plejefamilie, har Socialtilsynet pligt til at føre et generelt tilsyn med familien (se afsnittet om det generelle tilsyn).

Betinget godkendelse

I nogle tilfælde kan Socialtilsynet fastsætte vilkår for, at I kan blive godkendt som plejefamilie. Et vilkår kan eksempelvis være, at der skal etableres et værelse til plejebarn. Der kan i godkendelsen være fastsat en frist for, hvornår betingelsen skal være opfyldt.

Afslag på godkendelse – klage til Ankestyrelsen

Hvis Socialtilsynet giver Jer et afslag på godkendelse, skal afslaget gives skriftligt og være sagligt begrundet. Da afslaget er en såkaldt afgørelse, er I som familie part i sagen, og I har dermed ifølge forvaltningsloven krav på partshøring, inden der træffes afgørelse.

Hvis I får afslag på godkendelse er der mulighed for at klage til Ankestyrelsen.

Der er en klagefrist på 4 uger efter I har fået meddelelse om afgørelsen.

Hvordan klager man?

Der er ikke nogle formkrav til klager. Det vil sige, at man har mulighed for at klage såvel mundtligt som skriftligt. Socialpædagerne anbefaler dog at du sender din klage skriftligt på email, da du så har bevis for at din klage er afsendt og at den er afsendt inden for fristen.

Hvad kan der klages over?

Der kan klages både over indholdet af afgørelsen (f.eks. afslag på godkendelse) og/eller den måde sagen er behandlet på (f.eks. at socialtilsynet ikke har indhentet relevante oplysninger i forbindelse med ansøgningen).

Der kan ikke klages over sagsbehandlingstiden til Ankestyrelsen. Klager over sagsbehandlingstiden eller over personalets optræden skal rettes til borgmesteren i tilsynskommunen.

Ændring/tilbagetrækning af godkendelse

Hvis en plejefamilies forhold ændres væsentligt i forhold til godkendelsesgrundlaget, kan Socialtilsynet beslutte at ændre godkendelsen, så den fx omfatter færre børn, eller helt trække den tilbage.

Du har som familieplejer selv pligt til at fortælle kommunen om større ændringer i familien – fx skilsmisse, sygdom eller graviditet – der kan påvirke din godkendelse. En ændring af godkendelsen eller en tilbagetrækning af den er – lige som et afslag på godkendelse – en afgørelse. Det betyder, at der træder de samme regler i kraft, som gælder ved afslaget. Ændringen eller tilbagetrækningen skal være skriftlig, den skal være sagligt begrundet, og I har som plejefamilie krav på partshøring.

Endvidere har I ret til at klage til Ankestyrelsen, hvis Socialtilsynet ønsker at tilbagetrække godkendelsen.

Jeres klage til Ankestyrelsen har såkaldt opsættende virkning. Det vil sige, at Jeres godkendelse ikke kan trækkes tilbage før Ankestyrelsen har behandlet klagen. I særlige tilfælde kan Socialtilsynet eller Ankestyrelsen dog træffe afgørelse om at afgørelsen om at godkendelsen skal ophøre skal have virkning straks.

Bortfald af godkendelsen

Det fremgår af lov om Socialtilsyn § 5, stk. 6, at en plejefamilies godkendelse bortfalder, hvis der ikke har været anbragt børn i familien i en sammenhængende periode på 3 år.

Tilbudsportalen

Plejefamilier skal registreres på Tilbudsportalen.

Tilbudsportalen er en hjemmeside der er etableret som hjælp til de kommunale forvaltninger, når de skal finde steder til borgere, som har særlig brug for hjælp.

Socialtilsynet er ansvarlig for at registrere oplysninger om Jer som plejefamilie på Tilbudsportalen.

Som udgangspunkt vil oplysninger om plejefamilier blive offentliggjort i anonymiseret form. Der er etableret en særskilt sikker adgang for kommunens sagsbehandlere. Det giver sagsbehandlere mulighed for at se personfølsomme oplysninger om plejefamilierne. De personfølsomme oplysninger vedrører navn, adresse, telefonnummer og privat e-mailadresse. Indberetning af oplysninger forudsætter derfor at I som plejefamilie giver samtykke.

På Tilbudsportalen har alle, der besøger hjemmesiden, mulighed for at se plejefamiliens ID-nummer, beliggenhedskommune, fysiske forhold, pladser, karakteristika og godkendelse/tilsyn, mens plejefamili-

ens navn og kontaktoplysninger kun kan ses af de sagsbehandlere, der har login til disse fortrolige oplysninger.

De små kommuner, fx økommuner, indgår i en nærliggende kommune for at øge plejefamiliens anonymitet.

Der er udstedt en bekendtgørelse om Tilbudsportalen og i bilag 2 til bekendtgørelsen kan du se hvilke oplysninger om dig og din familie der tilgår Tilbudsportalen.

Du kan finde bekendtgørelsen her

Grundkursus

Det er en forudsætning for både generelt godkendte plejefamilier samt netværksplejefamilier, at familien gennemfører et kursus i at være plejefamilie. Kurset omfatter begge plejeforældre. Grundkurset er en del af godkendelsesprocessen.

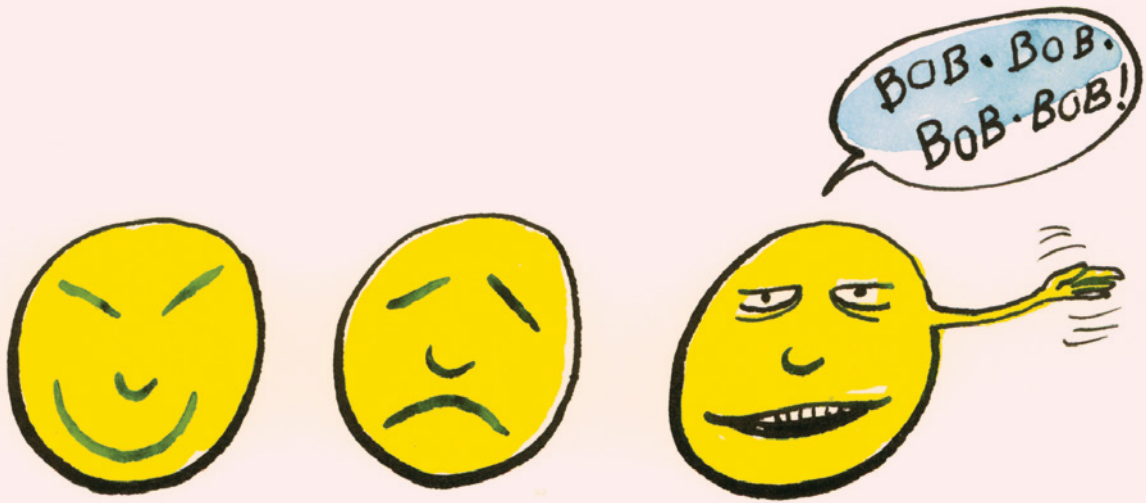
Plejefamilier og netværksplejefamilier skal kun gennemføre grundkurset i forbindelse med deres første godkendelse. Ansøger familien om en ny godkendelse efter en periode uden godkendelse, skal grundkurset således ikke gennemføres på ny. Socialtilsynet kan dog stille krav om fornyet kursus, hvis særlige forhold gør sig gældende.

Plejefamilier, der er godkendt før 1. januar 2006 er som udgangspunkt ikke omfattet af kravet om grundkursus.

Kurset skal være gennemført, inden familien modtager børn eller unge i pleje, med mindre særlige forhold gør sig gældende. Hvis en familie modtager et barn eller en ung inden kurset er gennemført, skal kurset gennemføres hurtigst muligt herefter.

Kurset skal som minimum have en varighed svarende til fire hele kursusdøgn for plejefamilier, der er godkendt til døgnophold. Aflastningsfamilier skal også gennemgå grundkursus af minimum 4 dages varighed.

Grundkurset skal som minimum omfatte følgende aspekter:

- **Familiens opgave med at drage omsorg for et plejebarns særlige behov og udvikling**
Formålet er, at ansøgerne får indsigt og viden om, hvad det vil sige at være plejefamilie, hvordan de kan skabe trygge og stabile rammer samt at forstå, hvilke forandringer et plejebarn vil betyde for familiestrukturen og familiedynamikken
- **Børns udvikling og betydningen af omsorgssvigt**
Formålet er, at ansøgerne får indsigt og viden om børns udvikling, betydningen af omsorgssvigt og udviklings-traumer, betydning af tilknytning og mentalisering, inddragelse og selvbestemmelse samt betydningen af skolegang, uddannelse og beskæftigelse
- **Samarbejde med plejebarnets netværk og andre relationer**
Formålet er, at ansøgerne får indsigt og viden om betydningen af at støtte

barnet i at blive en del af fællesskaber og netværk i dagligdagen samt støtte barnet i kontakten til den biologiske familie og øvrige sociale relationer

- **Samarbejde med offentlige myndigheder og fagpersoner**
Formålet er, at ansøgerne får indsigt og viden om de lovgivningsmæssige rammer for plejefamiliens arbejde, herunder rettigheder og pligter i kontakten og samarbejdet med offentlige myndigheder og fagpersoner

Det er det socialtilsyn, der har godkendt Jer, som afholder udgifterne til grundkurset. Du kan læse mere om de 5 socialtilsyns grundkurser på socialtilsynenes hjemmeside.

Hvis du vil blive klogere om dine rettigheder og pligter i forhold til grundkursus, efteruddannelse og supervision så kan du læse plejefamiliebekendtgørelsen.

Du finder bekendtgørelsen her

FAKTA

Partshøring

Hvis du er part i en sag, må Socialtilsynet ikke træffe afgørelse i sagen, før Socialtilsynet har hørt dig.

Partshøringsreglerne fremgår af forvaltningsloven. Der er i loven ikke fastsat såkaldte formkrav til partshøringens form. Partshøring kan således i princippet ske mundtligt. Hvis høringen sker mundtligt, er kommunen pligtig til at tage notat af de oplysninger, der høres over, og dit svar. Du kan altid kræve at give et skriftligt svar på en mundtlig partshøring. Partshøringen indebærer, at hvis kommunen er i besiddelse af bestemte oplysninger vedrørende sagens faktiske omstændigheder, skal du have lejlighed til at udtale dig om oplysningerne, inden der træffes afgørelse. Du skal kun høres om oplysninger, der taler din sag imod. Endvidere skal oplysningerne være af væsentlig betydning. Kommunen skal ikke høre dig om oplysninger, som er uomtvistelige. Det gælder f.eks. adresse, fødselsdato og lignende.

Kommunen kan fastsætte en frist for, hvornår kommunen skal have modtaget din udtalelse. Når du laver dit høringssvar, er det vigtigt, at du forholder dig til og kommenterer de oplysninger, som kommunen har lagt til grund for den påtænkte afgørelse. Det er Socialpædagogerne opfattelse, at du blandt andet skal partshøres, hvis kommunen vil afskedige dig fra dit job som familieplejer. Det er fastslået ved dom, at du skal partshøres hvis afskedigelsen skyldes forhold, der kan tilregnes dig, det vil sige, hvis kommunen begrundes opsigelsen i samarbejdsvanskeligheder, uegnethed m.v. Hvis opsigelsen alene er begrundet i selve børnesagen, fx hvis barnet skal hjemgives, har du derimod ikke krav på en partshøring. Kommunen er altid pligtig til at inddrage plejefamilien forud for ændring af anbringelsessted. Du kan læse mere om denne udtaleret under afsnittet om plejeforældrenes rettigheder.

I sager om afslag på godkendelse og tilbagetrækning af godkendelse er der tale om en afgørelse, hvor du er part i sagen med dertil hørende forvaltningsretlige rettigheder om bl.a. partshøring. Vi anbefaler, at du tager kontakt til din lokale kreds af Socialpædagogerne for at få hjælp til at udforme dit høringssvar. Socialtilsynet kan først træffe den endelige afgørelse om eksempelvis ophør af godkendelse, når partshøringen har været gennemført.

Socialpædagogerne tilbyder

Familieplejeren

Medlemmer af Socialpædagogerne får ca. 10 gange årligt et nyhedsbrev, der er målrettet familieplejere.

Socialpædagogernes bistand til familieplejere

Hvis – når – du bliver familieplejer og melder dig ind i Socialpædagogerne, har du ret til rådgivning og bistand om dine ansættelsesretlige forhold. Det er din lokale kreds, der varetager dine interesser, både i forhold til den individuelle kontrakt, du har med den anbringende kommune, og i forhold til den godkendelse du har fra Socialtilsynet.

Du kan få bistand om alt fra indholdet i ansættelseskontrakten, over dine rettigheder ved ferie og til en eventuel inddragelse af din plejetilladelse. Du kan endvidere få hjælp fra forbundet, hvis kommunen har planer om at du skal sættes ned i vederlag. Hvis der skal være forhandlinger med kommunen har du mulighed for at få en bisidder med fra kredsen.

Herudover kan du få juridisk bistand i arbejdsskadesager, ligesom familieplejere er omfattet af den ordning, Socialpædagogerne har indgået med Falck Healthcare om gratis krisehjælp hos psykolog.

På forbundets hjemmeside findes en samlet oversigt over de ydelser, du kan gøre brug af når du melder dig ind i Socialpædagogerne.

Du kan se oversigten her

Socialpædagogernes klagenævn

Socialpædagogerne har deres eget, uvil-dige klagenævn bestående af en dommer og to medlemmer af Socialpædagogerne. Nævnet er uafhængigt af forbundet, og dets udtalelser er vejledende. Nævnet skal sikre, at medlemmer, der mener, der er begået fejl eller forsømmelser i behandlingen af deres sag enten af kredsen eller forbundet, kan få en upartisk instans til at vurdere sagen, hvis alle andre klageveje i forbundet er udtømte.

Hvis du har været utilfreds med den hjælp du har modtaget i forbundet har du mulighed for at klage. Du skal i første omgang klage til kredsbestyrelsen, som vil vurdere om du har fået den hjælp du har ret til. Du vil modtage en afgørelse fra kredsbestyrelsen og hvis du ikke er tilfreds med afgørelsen har du mulighed for at klage til Forretningsudvalget og herefter Klagenævnet.

02

AT FÅ ET PLEJEBARN

Opholdskommune og dennes forpligtelser

Det er som beskrevet ovenfor en kommunal opgave at beslutte, om et barn skal anbringes i familiepleje. Man taler om opholdskommunens forpligtelser.

Plejebarnets opholdskommune er med nogle få undtagelser den kommune, hvor barnet bor sammen med forældremyndighedsindehaveren på det tidspunkt, hvor der træffes beslutning om en anbringelse. For anbragte børn og unge bliver den oprindelige opholdskommune ved med at være opholdskommune eller handlekommune, også selvom forældremyndighedsindehaveren efterfølgende flytter til en anden kommune. Anbragte børn og unge har med andre ord selvstændig opholdskommune.

Opholdskommunen har en række forpligtelser:

- Den betaler normalt for anbringelsen og løbende ekstraudgifter (herunder behandling) til plejebarnet
- Den har ansvaret for at finde en godkendt plejefamilie til barnet og skrive kontrakt med familieplejeren.
- Den har ansvaret for at orientere det socialtilsyn der har tilsynsforpligtelsen om, at den anbringer et barn i plejefamilien.
- Ved anbringelse i en plejefamilie har kommunen det specifikke tilsyn med anbringelsen, herunder pligten til mindst to gange årligt at tale med barnet.
- Ved anbringelse i en konkret godkendt plejefamilie har opholdskommune hele tilsynsforpligtelsen. Den skal altså både tage sig af det specifikke tilsyn, herunder samtalen med barnet OG løbende sikre, at grundlaget for godkendelsen af plejefamilien stadig er til stede. Fra den 1. juli 2019 er det ikke længere muligt at anbringe

børn og unge i konkret godkendte plejefamilier. Familier der allerede er konkret godkendt bevarer godkendelsen anbringelsen ud.

- Den har ansvaret for den løbende revision af handleplanen, for genforhandling af kontrakten med plejefamilien og for at tage stilling til ophør af anbringelsen.
- Den fastlægger samvær mellem plejebarnet og dets forældre og øvrige netværk.
- Det er ikke opholdskommunen, der har ansvaret for at stille et skoletilbud til rådighed for plejebarnet. Det er den kommune, hvor familieplejeren bor.

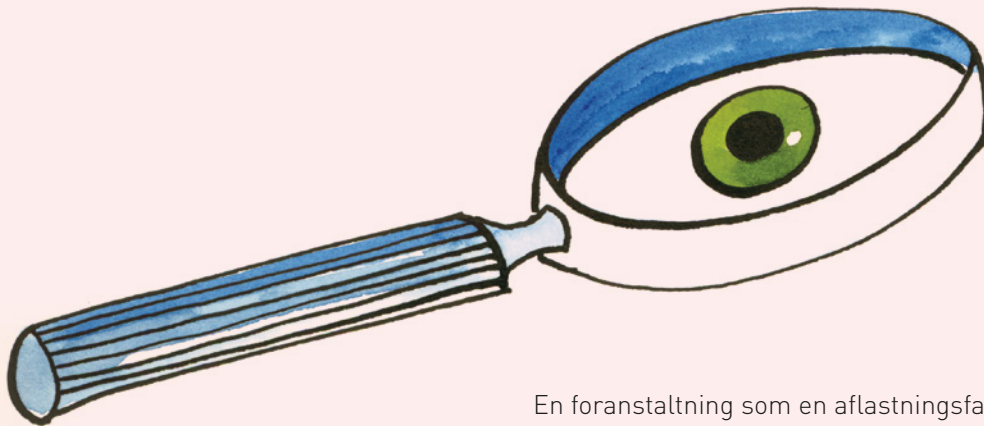
For unge, der er anbragt i familiepleje ud over deres 18. år, bliver den kommune, hvor de er anbragt deres opholdskommune.

Du kan læse mere om hvilken kommune der har ansvaret i lov og retssikkerhed og administration § 9a.

Du kan finde loven her

§ 50-undersøgelsen – den børnefaglige undersøgelse

Hvis en kommune har en formodning om, at et barn eller en ung trænger til særlig støtte, for eksempel aflastning eller familiepleje, skal kommunen foretage en undersøgelse af barnets eller den unges forhold. En sådan undersøgelse laves normalt i et samarbejde med barnets forældre og – når barnet er over 15 år – også med samtykke fra barnet. Som led i undersøgelsen skal der også finde en samtale sted med barnet eller den unge. Samtalen kan undlades, i det omfang barnets eller den unges modenhed eller sagens karakter i afgørende grad taler imod samtalens gennemførelse.

En § 50-undersøgelse skal som udgangspunkt se på barnets:

1. Udvikling og adfærd
2. Familieforhold
3. Skoleforhold
4. Sundhedsforhold
5. Fritidsforhold og venskaber
6. Andre relevante forhold

På baggrund af § 50-undersøgelsen træffer kommunen beslutning om, hvilken type af foranstaltning eller indsats, der skal iværksættes – for eksempel aflastning eller familiepleje.

En foranstaltning som en aflastningsfamilie kan kun tildeles, hvis forældrene ønsker det. En foranstaltning som anbringelse i familiepleje kan ske enten frivilligt eller med tvang. En tvangsanbringelse skal godkendes af kommunens børn- og ungeudvalg.

Handleplanen

Når kommunen efter § 50-undersøgelsen ønsker at iværksætte en foranstaltning som fx aflastning eller anbringelse i en plejefamilie, skal den først udarbejde en handleplan. Handleplanen skal forklare formålet med indsatsen, og den skal indeholde konkrete og præcise mål med denne – fx hvilke problemer, en familieplejeanbringelse skal være med til at rette op på. For unge over 16 år skal handleplanen derudover opstille konkrete mål for den unges overgang til voksenlivet. Handleplanen skal endvidere angive, hvor lang tid indsatsen forventes at vare, og ved en anbringelse fx i familiepleje skal handleplanen samtidig fortælle, hvilken støtte, det kommende plejebarns forældre skal have. Handleplanen skal så vidt muligt laves i samarbejde med barnet og dets forældre. Ved en frivillig anbringelse af en ung over 15 år skal kommunen have et informeret samtykke, også til formålet med anbringelsen.

Handleplanen bliver derfor vigtig – også for plejefamilien. Plejefamilien har efter serviceloven krav på at få udleveret relevante dele af handleplanen. Det kan f.eks. være om barnets eller den unges helbredsforhold, familieforhold eller sociale problemer.

Det er vigtigt, at plejefamilien kender til de konkrete forhold for barnet eller den unge, der er anbragt, for på det bedst mulige grundlag at kunne sikre, at barnet eller den unge får den nødvendige og rette indsats.

Samtidig kan en god handleplan ifølge vejledningen give den anbringende kommune muligheder for at:

- foretage "effektivringer og evalueringer"
- afdække om "konkrete anbringelsessteder har særlige styrker eller svagheder i forhold til bestemte typer af problemstillinger og udsatte børn og unge"
- blive "opmærksom på, om et anbringelsessted eksempelvis er særligt godt eller særligt dårligt til at imødekomme målsætninger i forhold til fx skolegang, familie eller andre forhold. Kommunalbestyrelsen kan så bruge denne viden, dels i forhold til visiteringen af andre børn og dels i forhold til en dialog med anbringelsesstedet om indsatsen".

Ifølge serviceloven skal handleplanen vurderes og eventuelt revideres senest tre måneder efter anbringelsen. Derefter skal kommunen vurdere og eventuelt justere/revidere handleplanen med højst seks måneders mellemrum så vidt muligt med samtykke fra forældremyndighedsindehaveren og den unge, der er fuldt 15 år.

Inddragelse af barnet – børnesamtalen og samtykke

At inddrage barnet og den unge i de beslutninger, der tages om dem, er et selvstændigt mål i serviceloven.

I servicelovens § 46, stk. 3 står det, at støtte til børn og unge skal bygge på barnets eller den unges egne ressourcer, og barnets eller den unges synspunkter skal altid inddrages med passende vægt i overensstemmelse med alder og modenhed.

I dette afsnit fokuserer vi på de rettigheder omkring samtale og samtykke, der er relevante for børn og unge, der står overfor at skulle i aflastning eller i familiepleje.

I kapitel 3 og 4 behandler vi de aspekter af børnenes og de unges rettigheder, der knytter sig til henholdsvis tiden, mens de er anbragt, og når de er på vej ud af en anbringelse.

Kommunen har pligt til at have en samtale med barnet eller den unge, inden kommunen bl.a. træffer følgende afgørelser:

- Tvinger barnet til at lade sig undersøge.
- Beslutter, at barnet skal tilbydes en foranstaltning som for eksempel aflastning eller familiepleje.
- Beslutter, at barnet eller den unge skal anbringes udenfor hjemmet med tvang.
- Inden der vælges (konkret, red.) anbringelsessted.
- Når der træffes beslutning om samvær og kontakt med forældrene.
- Beslutter at en foranstaltning skal ophøre.
- Når kommunen træffer en foreløbig afgørelse – for eksempel om en § 50-undersøgelse, en tvangsanbringelse, en udsættelse af et hjemgivelses-tidspunkt eller en foreløbig afgørelse om overvåget samvær eller afbrydelse af samvær.

Formålet med samtalen er, at sagsbehandleren får et førstehåndsindtryk af barnet eller den unge, og at deres holdninger til den påtænkte afgørelse bliver klarlagt.

Udgangspunktet er, at alle børn – uanset alder, modenhed eller sagens karakter – skal tilbydes en samtale. Mødet med

barnet skal foregå så "afslappet, roligt og tillidsvækkende" som muligt, og forinden skal barnet tilbydes at have en bisidder med. Barnet/den unge kan afslå at medvirke i samtalen.

Barnets/den unges synspunkter skal tillægges "passende vægt", dog står det udtrykkeligt i vejledningen, at i afgørelser om samvær skal hensynet til barnets opfattelser og behov tillægges mere vægt end forældrenes.

Herudover siger serviceloven, at når et barn er over 15 år, skal det give samtykke både til anbringelsen og til formålet med anbringelsen.

Matchning

En kommune, der ønsker at anbringe et barn hos en generelt godkendt plejefamilie, har pligt til at sørge for, at netop dét barn vil kunne profitere af at komme i netop dén plejefamilie. Det vil sige, at kommunen skal:

- **Vurdere, om plejefamiliens personlige ressourcer svarer til barnets behov og målene med anbringelsen, herunder om familien kan tilbyde nære og stabile omsorgsrelationer.**
- **Vurdere, om barnet ved en anbringelse i plejefamilien har mulighed for at bevare kontakten til familie, venner, fritidsaktiviteter m.v.**
- **Vurdere, om plejefamiliens lokalsamfund har de tilbud, som barnet eller den unge har brug for.**
- **Vurdere både egne og andre kommuners tidligere erfaringer med denne plejefamilie.**

Barnet eller den unge og dennes forældre har – som nævnt tidligere – ikke ret til at sige "ja" eller "nej" til en konkret plejefamilie. Men der skal lægges vægt på deres holdninger til plejefamilien, og det er ifølge myndighederne hensigtsmæssigt med en accept, da det vil gøre et fremtidigt samarbejde lettere. Derfor bør både barnet og forældrene inddrages i matchningen, og det vil oftest være konstruktivt, at de besøger plejefamilien, inden der træffes afgørelse om en anbringelse der.

I Socialstyrelsens håndbog for det gode anbringelsesforløb i familiepleje, kan du finde en uddybende beskrivelse af matchningsprocessen.

Du kan finde håndbogen her

Aftale og kontrakt

Indenrigs-, - og Socialministeriet anbefaler, at der udarbejdes en skriftlig aftale mellem kommunen og plejefamilien, der klart definerer, hvilken indsats plejefamilien skal yde overfor barnet og dets familie, herunder anbefales hvad der efter ministeriets opfattelse bør indgå i denne. Ministeriet skelner ikke klart mellem begreberne aftale og kontrakt – men det gør Socialpædagogerne.

Ifølge Socialpædagogerne omhandler kontrakten de rent retlige aspekter af plejeforholdet (vederlag, supervision, opsigelsesvarsel m.v.), altså plejefamiliens rettigheder. Kontrakten vedlægges ikke børnesagen, og forældrene har ikke

automatisk ret til at se denne – her skal de søge aktindsigt via offentlighedsloven.

Den skriftlige aftale er det papir, der fastlægger anbringelsens forventede varighed, plejefamiliens indsats og de særlige forhold vedrørende barnets eller den unges pleje, behandling, uddannelse m.v., der er angivet i handleplanen. Aftalen bør med andre ord handle om, hvilken indsats, der skal iværksættes over for plejebarnet i forlængelse af § 50-undersøgelsen og handleplanen, og hvordan plejefamilien skal forholde sig til plejebarnet, dennes familie og øvrige behandlingsplaner. Den skriftlige aftale vedlægges børnesagen, og den har plejebarnets forældre dermed automatisk ret til at se.

I det følgende vil vi skille de kontraktlige forhold fra de forhold omkring børnesagen, der bør fremgå af en (skriftlig) aftale mellem familieplejeren og kommunen.

Aftalen om opgaven

Socialpædagogerne mener, at du – før du skriver under på en ansættelseskontrakt – skal få en aftale på plads med kommunen om, hvad der skal ske med plejebarnet, mens det er anbragt hos jer, og hvad din og din families rolle er under plejeanbringelsen. Det er nemlig en sådan aftale, der gør, at du kan danne dig et indtryk af

opgavens omfang. Socialpædagogerne anbefaler, at aftalen er så udførlig som muligt. Derved kan den også bruges som udgangspunkt for en egentlig samarbejdsaftale mellem kommunen, familieplejeren, plejebarnets egne forældre og eventuelt andre parter.

En række punkter, det vil være godt af få med i aftalen, er:

- Samarbejdet mellem plejefamilien og kommunen, herunder rollefordeling ved orientering af forældre om plejebarnets hverdag.
- Samarbejdet mellem forældre og plejeforældre i hverdagen – så konkret som muligt.
- Plejebarnets samvær med egne forældre og andre fra netværket (søskende, bedsteforældre m.fl.) – og plejefamiliens rolle i dette, også ift. højtider og andet.
- Aflastning
- Barnepige, godkendelse og betaling herfor.
- Fritidsaktiviteter for plejebarnet – herunder kørsel.

- Dækning af øvrige udgifter til plejebarnet, herunder medicin, briller, it-udstyr m.m.
- Ferie med eller uden plejebarnet, herunder økonomi og rejsetilladelser.
- Behandlingsplaner, herunder plejefamiliens rolle ift. behandlingen og samarbejdet med øvrige parter, fx psykologer og PPR.
- Skolegang og lektier, herunder plejefamiliens rolle ift. inddragelse af forældre og samarbejdet med skole og daginstitutioner.
- Øvrige mål for anbringelsen
- Plejeforholdets afslutning – herunder efterværn
- Behovet for supervision og efteruddannelse, herunder fordeling af udgift hertil hvis flere kommuner har anbragt børn hos plejefamilien.

Kontrakten

Socialpædagogerne og KL ikke enige om familieplejernes ansættelsesretlige status. Socialpædagogerne er af den opfattelse, at en familieplejer, der har børn i familiepleje for en eller flere kommuner, er at betragte som ansat i den eller disse kommuner med de rettigheder, der følger med en status som ansat. KL har heroverfor den opfattelse, at familieplejerne som udgangspunkt ikke er ansatte men alene kontraktligt knyttet til den eller de kommuner, der har børn i pleje hos familieplejeren. Denne uenighed har blandt andet ført til, at der ingen overenskomst er på området.

En række retssager har gennem årene også behandlet temaet. Det er nu fastslået, at i forhold til en stor del af den ansættelsesretlige lovgivning er plejefamilier at betragte som ansatte.

Da der desværre endnu ikke er overenskomst på området, der regulerer eksempelvis løn og pension, vil det vigtigste dokument indtil videre være den individuelle kontrakt, der indgås med den anbringende kommune for hvert enkelt plejebarn.

KL har udarbejdet en standardkontrakt om formidlet døgnophold, når en kommune skal indgå en kontrakt med en familieplejer.

Det er Socialpædagogernes opfattelse, at denne standardkontrakt ikke er fyldestgørende. Socialpædagogerne anbefaler derfor, at familieplejerne i kontraktfasen er ekstra omhyggelige med at få alle ansættelsesretlige aspekter behandlet skriftligt.

I det følgende vil vi gennemgå alle de elementer, som bør behandles i din individuelle kontrakt. Husk, at denne gennemgang ikke kan erstatte den støtte, du som medlem af Socialpædagogerne kan få i din lokale kreds, inden du underskriver en individuel kontrakt med en kommune.

En række kommuner har indført eller er ved at indføre en ny type af honoreringsmodeller for plejefamilier, nemlig den såkaldte gennemsnitsmodel, hvor en plejefamilie som udgangspunkt får det samme antal vederlag gennem hele plejeanbringelsen.

KL har lavet en vejledning til kommunerne om gennemsnitsmodellen.

Du kan læse vejledningen her

Socialpædagogerne anbefaler, at du også henvender dig til din kreds, hvis du som plejefamilie bliver mødt med et ønske om, at du indgår aftale med kommunen om en ny type honoreringsmodel.

Vederlag

Lønnen til en familieplejer opgøres i skattepligtige vederlag, som aftales mellem anbringende kommune og plejefamilien med udgangspunkt i det konkrete plejebarns udfordringer og den skriftlige aftale med anbringende kommune om den indsats, plejefamilien skal yde under familieplejeanbringelsen.

Ved vurderingen af antallet af vederlag kan man overveje:

- **Barnets vanskeligheder og behov for støtte**
- **Krav til samarbejdet med barnets forældre og øvrige netværk**
- **Plejefamiliens opgaver i forbindelse med anbringelsen, herunder samarbejdet med kommunen og eventuelle behandlere**
- **Plejefamiliens ressourcer og kvalifikationer i forbindelse med opgaveløsningen**
- **Plejeforholdets betydning for eventuelle erhvervsbegrænsninger**

KL's Familieplejehåndbog indeholder et vejledende bilag over, hvordan antallet af vederlag kan udregnes for det enkelte barn. KL anbefaler, at et enkelt plejebarn maksimalt bør "udløse" syv gange vederlag, og at dette samtidig forudsætter, at plejefamiliens samlede beskæftigelse udover plejearbejdet højst må udgøre én fuldtidsstilling. Et højere antal vederlag end syv bør ifølge KL kun gives, hvis der er tale om et særligt behandlingskrævende barn med psykiske/fysiske vanskeligheder af ekstraordinær karakter.

Socialpædagogerne vil dog understrege, at KL's anbefaling af et loft over antallet

af vederlag i praksis kan overskrides og bliver det – og at antallet af vederlag alene beror på en forhandling mellem anbringende kommune og familieplejeren. I den forbindelse vil vi også anbefale familieplejeren at huske på, at vederlagene ikke er pensionsberettigede – pension skal aftales særskilt.

KL udsender hvert år en vejledende takstabel.

Du kan se takstabelen for 2020 her

Pr. 1. januar 2020 er et vederlag 4423 kr. om måneden. Pt. svarer syv gange vederlag derfor til 30.961 kr.

I Socialpædagogerne hører vi af og til om plejefamilier, der i forbindelse med indgåelse af kontrakt bliver mødt med et ønske om at få oplyst, hvor meget plejefamilien honoreres for andre plejebørn. Nogle kommuner angiver, at hvis familien eksempelvis får 8 vederlag for at plejebarn fra en anden kommune, så kan man maksimalt få 4 vederlag hvis der skal anbringes endnu et barn i familien, da man som plejefamilie maksimalt kan modtage 12 vederlag. Dette argument er på ingen måde korrekt. Der er intet loft over hvor mange vederlag man i alt kan modtage.

Det fremgår af KL's vejledning om gennemsnitsmodellen s. 9, at forsørgelsesgrundlaget og plejefamiliens samlede indkomst ikke har nogen betydning i forhold til honoreringens størrelse.

En kommune er derimod altid pligtig til i forbindelse med anbringelse af et barn, at sørge for, at de børn der anbringes i familien kan "rummes" indenfor den eksisterende godkendelse.

FAKTA

Godkendende myndighed og vederlag

Den godkendende myndighed (socialtilsynet) har ikke hjemmel til at blande sig, hverken i vederlagsfastsættelsen eller i, hvem i plejefamilien anbringende kommune vil udbetale vederlag til. Vel at mærke, hvis der er tale om en generelt godkendt plejefamilie!

Det er der to afgørelser på. Afgørelserne er godt nok fra den tid hvor det var plejefamiliens stedlige kommune, der traf afgørelse om godkendelse, men det er Socialpædagogernes opfattelse, at principperne, som vi kan udlede af afgørelserne også er gældende for Socialtilsynet.

I den ene afgørelse mente Statsamtet Sønderjylland i 2006, at den stedlige kommune X ikke havde hjemmel til at lægge et loft over en bestemt plejefamilies samlede antal vederlag. Familien havde to plejebørn, som anbringende kommune i alt ønskede at "taksere" til 13 gange vederlag. X kommune fortalte anbringende kommune, at plejefamilien havde et "indtjeningsloft" på 10 gange vederlag. Men Statsamtet Sønderjylland sagde, at dette indtjeningsloft havde X kommune ikke hjemmel til at udstede. I den anden afgørelse forsøgte godkendende kommune Y at få anbringende kommune til at udbetale vederlaget for plejebarn nr. to til plejefaderen. Begrundelsen var, at plejefamilien allerede havde ét plejebarn, som plejemoderen fik 7 gange vederlag for. Socialpædagogerne klagede på vegne af plejefamilien til Statsamtet Århus, der i 2003 besluttede, at kommune Y's afgørelse savnede hjemmel i lovgivningen. Y kommune kunne ikke bestemme, hvem i plejefamilien, der skulle have vederlag udbetalt.

Kost og logi

Socialministeriet udsender én gang årligt en bekendtgørelse om satserne for kost og logi for børn og unge. Det er de eneste tilskudssatser, der er fastsat af ministeriet, og de indgår i KL's taksttabel, som du altid kan finde på Socialpædagogernes hjemmeside. Vi har linket til satserne for 2020 i afsnittet om vederlag.

Tilskuddet til kost og logi – der sammen med øvrige tilskud kaldes omkostningsdelen – er skattefrit.

Ifølge KL's taksttabel har kommunerne mulighed for at fradrage i kostdelen, når plejebarnet har samvær med sine forældre i mindst tre sammenhængende døgn (og give kosttilskuddet til forældrene). Det fremgår af KL's Familieplejehåndbog side 80, at "beløbet til aflastningsfamilien eller barnets familie udbetales af kommunen. Der bør således ikke være penge mellem plejefamilien og familien/aflastningsfamilien."

I 2020 er kostbeløbet pr. dag max 54 kr.

Beløbet til kost og logi skal dække helt almindelige udgifter ved plejebarnets ophold i plejefamilien, især kost, daglige fornødenheder, fritidsaktiviteter og fornøjelser.

Tilskud/engangsudgifter

Kost- og logidelen dækker langt fra alle de omkostninger, der er forbundet med at have et plejebarn.

Derfor er det vigtigt i kontrakten at gå i dybden med alle de typer af ekstraudgifter, der kan forudses at komme under plejeanbringelsen.

Kommunen kan nemlig yde tilskud til en række engangsudgifter og løbende udgifter, som det anbefales at få drøftet og fastlagt, inden kontrakten underskrives. I modsætning til kost- og logidelen gives de øvrige tilskud ved skøn.

Det drejer sig om eventuelt indskrivningsgebyr (fx tilskud til tøj ved indskrivning), dækning af eventuelle etableringsudgifter ved plejeforholdets start, udgifter ved ferie, forventede anskaffelser i fremtiden, tilskud til konfirmation, øvrige mærkedage mv., tilskud til plejebarnets fritidsaktiviteter (gebyrer, udstyr, udflugter, lejrture), særlige udgifter i forbindelse med plejebarnets handicap (fx medicin), udgifter til plejebarnets briller, cykel, knallert og lign., udgifter ved samvær og befordringsgodtgørelse til plejefamilien.

Socialpædagogernes erfaring er, at jo mere, der afklares og skrives ned på forhånd, jo færre konflikter kommer der om dette under anbringelsen.

Plejefamiliens øvrige arbejdsforhold og andre plejeforhold

Kommune stiller i visse tilfælde krav om, at du og din ægtefælle skal angive, hvilken beskæftigelse, I har udover plejeforholdet. For kommunen kan denne oplysning måske være hensigtsmæssig, når den skal vurdere, hvor mange vederlag, den ønsker at tildele dig for en opgave. Men du skal huske, at din og familiens indtægter udover vederlagene ikke er kommunens anliggende – kommunen skal alene se på, om dit andet lønarbejde er foreneligt med plejearbejdet.

Det fremgår også af KL's vejledning om gennemsnitsmodellen side 9, at "forsørgelsesgrundlaget og plejefamiliens samlede indkomst ikke har nogen betydning i forhold til honoreringens størrelse". En kommune kan altså ikke med henvisning til plejefamiliens øvrige indtægter fastlægge grænse for hvor mange vederlag en kontrakt skal honoreres med.

Du skal anbringende kommune, hvis den placerer et barn i en specialiseret plejefamilie ved kontraktindgåelsen sikre sig, at "der er taget stilling til spørgsmålet om arbejdsvilkår i overensstemmelse med plejeopgavens omfang". Det betyder, at kommunen kan have et ønske om en hel eller delvis erhvervsbegrænsning.

Kontakt med opholdskommunen

Kommunens tilsynsforpligtelse retter sig mod det anbragte plejebarn, ikke mod plejefamilien. Ifølge serviceloven skal kommunen tale med barnet mindst to gange årligt på anbringelsesstedet – så vidt muligt uden, at plejefamilien er til stede. Første gang, kommunen besøger plejebarnet, bør være i forbindelse med, at kommunen første gang vurderer anbringelsen, altså efter de første tre måneders anbringelse.

Det står intet sted, at kommunen har pligt til at tale med plejefamilien. Netop derfor mener Socialpædagogerne, at det er vigtigt at få omfanget af kommunens kontakt med, besøg hos og støtte til plejefamilien skrevet ind i kontrakten.

Udgangspunktet er for Socialpædagogerne (tilsyns-)besøg i hjemmet med regelmæssige mellemrum. Socialpædagogerne anbefaler, at antallet af (tilsyns-)besøg i et plejeforhold, hvor der ydes supplerende støtte til barnet, eller hvor der for eksempel er et vanskeligt forældresamarbejde, bør være minimum ni gange om året.

Antallet af (tilsyns-)besøg bør fremgå af kontrakten.

Efteruddannelse

Det fremgår af serviceloven, at kommunen er forpligtet til at tilbyde efteruddannelse til plejefamilien (alle former for plejefamilier).

Ifølge familieplejebekendtgørelsen er plejefamilierne forpligtet til at deltage i efteruddannelsen og efteruddannelsen skal svare til mindst to hele kursusdage årligt. Hvis flere kommuner træffer afgørelse om anbringelse af et barn eller en ung i den samme plejefamilie, skal hver kommune som minimum sikre kommunens forholdsmæssige andel af de to årlige kursusdage.

Det fremgår endvidere af bekendtgørelsen, at kommunen skal sikre, at specialiserede familieplejere modtager yderligere (udover de to dage) efteruddannelse og supervision i overensstemmelse med plejeopgavens omfang.

For at forebygge sammenbrud i den tidlige anbringelse er der pligt for kommunerne til at tilbyde ekstra intensiv støtte i starten af anbringelsen. I det første år af anbringelsen er støtten svare til mindst en ekstra efteruddannelsesdag. Der er altså 3 efteruddannelsesdage i det første år et barn eller ung er anbragt i familien.

Alle plejefamilier er forpligtet til at deltage i efteruddannelsen.

Supervision

Udover efteruddannelse er kommunen forpligtet til at tilbyde fornøden supervision til både de generelt godkendte plejefamilier samt netværksfamilier. Plejefamilierne er forpligtet til at deltage heri.

For at sikre, at plejefamilien får størst udbytte af vejledning og supervision, er der krav om, at det ikke må være samme person, der yder støtte til plejefamilien og aftaler honorering og vilkår med plejefamilien i forbindelse med kontraktindgåelse og genforhandling.

I Socialstyrelsens håndbog for det gode anbringelsesforløb som der er linket til ovenfor, kan du læse mere om hvordan supervision bør gives og temaer for supervision.

Aflastning

Der kan i konkrete plejeforhold være behov for aflastning som selvstændig foranstaltning. Det er kommunen, der beslutter dette, og derfor er det meget vigtigt, at dette punkt drøftes og aftales allerede ved kontraktens indgåelse. Tænk her meget over, hvad I som familie kan klare – I hjælper hverken barnet eller jer selv ved at stille urealistiske krav til jer selv.

Socialpædagogerne har tidligere set eksempler på, at familieplejere undervejs i anbringelsen har indgået "private" aftaler med familiemedlemmer eller gode venner om aflastning. Uanset de gode hensigter må vi på det kraftigste advare mod sådanne ordninger, der er ulovlige, da aflastningsfamilier skal være godkendt efter servicelovens regler. Det er vigtigt både af hensyn til ansvarsfordelingen og økonomien, at en sådan aftale indgås med kommunen. Vi må derfor opfordre til, at den eventuelle aflastning aftales med kommunen fra en start, og at det aftales,

at kommunen er ansvarlig for at finde den egnede aflastning. På den måde ved både kommunen og du også, hvad I senere har at rette jer efter.

Barnepigeordning

I forbindelse med afskaffelsen af de konkret godkendte plejefamilier pr. 1. juli 2019 er Socialpædagogerne blevet bekendt med at enkelte kommuner overfor plejefamilier har anført at det nu ikke længere er muligt at have en barnepige til at passe plejebarnet af og til eksempelvis i forbindelse med at plejeforældrene skal til fest eller lignende.

Problemstillingen har været forelagt Social- og Indenrigsministeriet og ministeriet har oplyst, at "Plejefamilier har ikke adgang til at ansætte personale til at varetage opgaverne med plejebarnet med mindre, der er tale om en barnepige eller lignende, der vil falde inden for det almindelige familiebegreb. Det betyder i praksis, at plejefamilierne gerne efter aftale med anbringende kommune må benytte deres netværk som barnepige også til overnatning i plejefamiliens hjem eller i netværket eget hjem, uden at de skal generelt godkendes. Ordningen kan ikke bruges, hvis der er tale om helt formaliseret og faste aftaler om fast aflastning af plejefamilien."

Hvis du er i tvivl om, hvorvidt der er tale om aflastning eller barnepige så kontakt altid kommunen for at få deres vurdering af hvorvidt der er tale om barnepige eller aflastning.

Samarbejdet med forældre og netværk

Det er vigtigt, at det i forlængelse af aftalen klart præciseres i kontrakten, hvis plejebarnets samvær med dets egen familie fører forpligtelser med sig for dig, som du skal honoreres for økonomisk, enten særskilt eller som en del af vederlagsberegningen.

Befordring

Aftaler om befordringsgodtgørelse bør fastlægges i kontrakten ud fra kendskabet til de behov, plejebarnet har for fx kørsel til skole, behandling, besøg hos forældre og netværk eller særlige fritidsaktiviteter.

Socialpædagogerne anbefaler til forskel fra KL, at du honoreres efter de samme regler som kommunens øvrige ansatte, det vil sige efter statens højeste takst, når der foretages kørsel i forbindelse med de aktiviteter, der er nødvendige for plejebarnet, og som er fastlagt i aftalen mellem dig og anbringende kommune.

Befordringsgodtgørelsen kan både være skattepligtig og fritaget for skat.

Landsretten har i en kendelse fra 19. december 2003 givet en familieplejer medhold i, at i en konkret sag var befordringsgodtgørelsen skattefri. Plejefamilien kørte hver dag plejebarnet til skole, og den kommunale skattemyndighed havde besluttet, at befordringsgodtgørelsen som følge af de normale regler på området var skattepligtig efter de første 60 dage. Men Landskatteretten fastslog, at da det på grund af plejebarnets adfærd og pasningsbehov var nødvendigt for familieplejeren at være sammen med barnet på vej til og fra skole, blev bilen dermed en "rullende arbejdsplads" for familieplejeren, hvilket gjorde befordringsgodtgørelsen skattefri.

Erstatning og forsikringsforhold

Der bør i kontrakten tages højde for skader (både person og indbo), der opstår som følge af, at du har et plejebarn. I en række tilfælde anbefales det fra en start at lave en aftale i kontrakten om fordelingen af det økonomiske ansvar mellem kommunen og dig om dette.

Det anbefales at læse afsnittet "Forsikring" i kapitel 3 "At have et plejebarn", inden du skriver kontrakt med kommunen. Heri behandles under ét de gældende for-

sikrings- og erstatningsregler. Se i øvrigt afsnittet om Arbejdsskade.

Barsel

Familieplejere er omfattet af Lov om barsel (barselsloven). Det betyder, at du har ret til barseldagpenge ved fravær under barselsorloven efter de gældende regler. Skriver du under på en kontrakt, hvor der i udgangspunktet ikke står noget om rettigheder i forbindelse med barsel, anbefales det, at dette tilføjes i kontrakten.

Derimod har du ikke – medmindre det fremgår af kontrakten – ret til løn under barsel (se også afsnittet "Barsel" i kapitel 3 "At have et plejebarn").

I forhold til den praktiske afvikling af barselsorlov har vi set flere eksempler på, at den anbringende kommune i de tilfælde hvor en plejemor ønsker at holde barsel, lader kontrakten gå over til den anden plejeforældre.

Sygdom

Familieplejere er omfattet af lov om dagpenge ved sygdom. Det betyder, at du har ret til dagpenge ved sygdom efter de gældende regler. Skriver du under på en kontrakt, hvor der i udgangspunktet ikke står noget om rettigheder i forbindelse med sygdom, anbefales det, at dette tilføjes i kontrakten.

Derimod har du ikke – medmindre det fremgår af kontrakten – ret til løn under sygdom (se også afsnittet "Sygdom" i kapitel 3 "At have et plejebarn").

Det er typisk kun ved længerevarende sygdomsforløb at vi har erfaring for at familieplejere har gjort brug af sygedagpengereglerne. I disse tilfælde er der ligesom ved barsel indgået aftale med kommunen om at kontrakten overføres til den anden plejeforældre.

Pension

Familieplejerne har ikke en overenskomst-mæssig ret til en pensionsordning svarende til øvrige ansatte på det offentlige arbejdsmarked. Det betyder, at mange familieplejere kommer til at stå i en rigtig ubehagelig økonomisk situation, når de forlader arbejdsmarkedet.

Socialpædagogerne anbefaler kraftigt, at familieplejere sikrer, at de får indbetalt bidrag til en pensionsordning. Det kan ske på to måder. Den ene måde er, at det i forbindelse med kontraktindgåelsen eller genforhandlingen af en kontrakt aftales, at kommunen indbetaler bidrag til pensionsordningen. Den anden måde er, at familieplejeren selv skal oprette eller videreføre en eksisterende pensionsordning og indbetaler til den.

Den første løsning – altså en arbejdsgiverbetalt pensionsordning – er klart at foretrække, da den ligner familieplejere med øvrige ansatte på arbejdsmarkedet. En undersøgelse blandt forbundets medlemmer på familieplejeområdet viser dog, at det kan være vanskeligt at få kommunerne med til en sådan aftale. Selv om KL opfordrer til, at pensionsspørgsmålet drøftes i forbindelse med kontraktindgåelsen, er det tilsyneladende svært at få pensionsindbetaling med i kontrakten.

I forhold til kommunale plejefamilier, har vi erfaret, at nogle kommuner giver plejefamilien et eller to vederlag ekstra og åbner en mulighed for, at plejefamilien indbetaler til en arbejdsgiveradministreret pensionsordning – dvs. at pensionsbidraget fratrækkes i den skattepligtige løn. Hvorvidt denne praksis også vil gøre sig gældende i forhold til specialiserede plejefamilier er endnu uvist.

Hvis du selv skal oprette eller videreføre din pension, er der en række valgmuligheder. Som medlem af Socialpædagogerne har du mulighed for at tegne pension i PKA uden at skulle afgive helbredsoplysninger.

Ferie

Familieplejere er som udgangspunkt, ifølge Arbejdsdirektoratet, lønmodtagere og dermed omfattet af ferieloven. Det vil sige, at du har samme ferierettigheder som andre lønmodtagere. Enhver anden aftale – for eksempel en sætning i kontrakten om at ferieloven ikke gælder for familieplejeren – er derfor ugyldig.

Dette forudsætter dog, at du som familieplejer ikke betragtes som selvstændig, hvilket vil sige ikke etablerer familiepleje som selvstændig virksomhed, idet

ferieloven ikke gælder for selvstændigt erhvervsdrivende.

Socialpædagogerne anbefaler, at ferieretighederne fremgår af kontrakten, uanset at loven gælder.

Socialpædagogerne – og i øvrigt også KL – anbefaler, at punktet "afholdelse af ferie" drøftes ved kontraktindgåelsen. For eksempel bør det på plads, om familieplejeren ønsker ferie uden plejebarnet. Rent juridisk er det familieplejerens suveræne ret selv at bestemme det, men samtidig er det kommunens ret (og pligt) at vurdere, om plejebarnet vil komme til at trives i en plejefamilie, hvor familien tager på ferie uden plejebarnet. Også KL erkender dog, at der kan være forhold, som gør det nødvendigt for plejefamilien at holde ferie uden plejebørn (læs i øvrigt afsnittet "Ferie" under kapitel 3 "At have et plejebarn").

Opsigelsesvarsel

Familieplejere er ikke omfattet af funktionærloven eller en overenskomst, hvorfor opsigelsesvarslets længde alene afhænger af, hvad der er aftalt med kommunen.

Både Socialpædagogerne og KL anbefaler, at familieplejeren og anbringende kommune i kontrakten udtrykkeligt skriver, hvilke opsigelsesvarsler, der gælder for familieplejeren.

KL anbefaler i sin Familieplejehåndbog og i Vejledning til Gennemsnitsmodellen, at der i kontrakten indføres en bestemmelse om et gensidigt opsigelsesvarsel på 14 dage i de første tre måneder af plejeforholdet og derefter 30 dage til den 1. eller 15. i måneden.

Der er dog ikke noget til hinder for, at familieplejere og kommuner aftaler længere opsigelsesvarsler. Vær opmærksom på, at der i standardkontrakten er en formulering om, at ved en såkaldt faktisk afbrydelse af plejeforløbet beregnes opsigelsesfristen fra denne dag, medmindre andet aftales. Socialpædagogerne anbefaler, at du aftaler med kommunen, at al opsigelse skal være skriftlig af hensyn til sikring af din dagpenget.

Genforhandling

Der vil normalt i kontrakten være en genforhandlingsklausul. KL anbefaler, at kontraktens vederlag genforhandles årligt. Dette er i familieplejerens interesse, hvis

opgaven viser sig at være større eller mere krævende end først antaget, men omvendt kan kommunen også anvende genforhandlingsklausulen til at søge vederlagene reduceret under henvisning til, at opgaven er eller har udviklet sig til at være mindre end først antaget (se afsnittene "Genforhandling" og "Nedsættelse af vederlag" i kapitel 3 "At have et plejebarn").

Hvis du honoreres efter en gennemsnitsmodel vil der ikke ske genforhandling af vederlagene med mindre der er tale om ekstraordinære situationer, eksempelvis at plejebarnet får særlige uforudsete problemer, hvorfor opgaven bliver væsentligt tungere end antaget.

Bisidder

Som familieplejer har du ikke på samme måde som andre lønmodtagere eller ansatte i kommunen en tillidsrepræsentant, du kan tage med til lønforhandlinger eller andre ansættelsesretlige drøftelser. Men du kan tage en bisidder med i de samtaler med kommunen, der handler om dine egne forhold, herunder kontraktindgåelse, lønforhandlinger, afskedigelse mv. Når

familieplejere har haft en bisidder fra den lokale kreds med til et møde med kommunen, er vi i Socialpædagogerne i nogle enkelte kommuner blevet mødt med en påstand om at familieplejeren ikke kunne have bisidder med, da der skulle drøftes tavshedspligtbelagte oplysninger om plejebarnet.

Ansatte i Socialpædagogernes Landsforbund deltager ofte som bisidder for medlemmer ansat på diverse kommunale og regionale tilbud. Ved disse møder bliver der også talt om borgerne, men der bliver altid talt om borgerne i anonymiseret form, så borgeren omtales altså ikke ved sit fulde navn. På tilsvarende vis kan plejebørn også omtales anonymiseret. Herved kan tavshedspligtproblematikken i forhold til bisidderadgangen løses.

Kontrakten i aflastning

På de fleste områder følger kontrakten i aflastningsforhold den kontrakt, som døgnplejefamilier indgår i. Men der er en række forhold, du som aflastningsfamilieplejer skal være specielt opmærksom på. Socialpædagerne anbefaler, at du har fokus på følgende:

- Antallet af døgn pr. måned, som aflastningen skal vare.
- Hvordan skal antallet af "døgn" beregnes. KL anbefaler, at man i kontrakten tager udgangspunkt i såkaldte "hoteldøgn", hvor et døgn går præcist fra et givet klokkeslæt til samme klokkeslæt dagen efter. Kun i særlige tilfælde skal man ifølge KL bruge andre opgørelsesmetoder. Socialpædagerne anbefaler, at du i stedet tager udgangspunkt i, hvorledes et aflastningsophold reelt påvirker din og din families rytme og planlægning – ofte vil det være mere rimeligt at beregne ud fra "påbegyndte døgn".
- Ekstra ydelser, som skal dækkes i forbindelse med opholdet. Vær opmærksom på, at opholdet tit foregår i weekender/ferier, hvor forlystelsesbehovet kan være højere end i hverdagen.
- Ferie - er der tale om ferie med løn eller får du feriegodtgørelse?

03

UNDER ANBRINGELSEN

Plejefamilien som del af et professionelt team

De parter, der omgiver et plejebarn, udfører hver deres rolle i forhold til plejebarnet. Som familieplejer skal du opfattes som en ligeværdig samarbejdspartner i dette team, hvilket vil sige, at dine iagttagelser, betragtninger og følelser omkring barnet skal tages alvorligt og indgå i kommunens overvejelser og beslutninger. Som modstykke til dette har du som familieplejer den opgave at formidle dine iagttagelser og betragtninger professionelt og nøgternt – husk at jo større grad af skriftlighed, jo bedre.

Tilsynet for generelt godkendte plejefamilier

Det driftsorienterede tilsyn

Det Socialtilsyn, der har givet jer en generel godkendelse som plejefamilie, har pligt til at føre det driftsorienterede tilsyn, det vil sige føre tilsyn med, at I stadig lever op til de krav, I opfyldte, da godkendelsen blev givet.

Tilsynet har både en kontrol og kvalitetsudviklingsperspektiv. Formålet med det driftsorienterede tilsyn er dels at føre kontrol med forholdene i plejefamilien

dels at indgå i dialog med familien med henblik på at fastholde og udvikle kvaliteten i plejefamiliens arbejde.

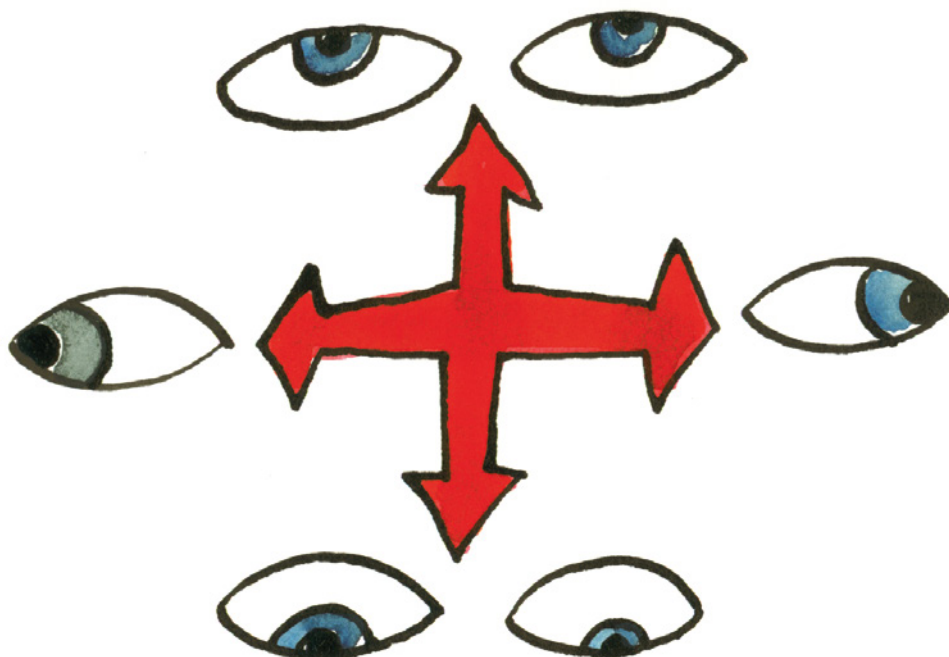
Socialtilsynet skal bl.a. sikre sig, at I ikke har flere plejebørn eller mere belastede plejebørn, end godkendelsen dækker, og at forholdene i jeres familie ikke har ændret sig, så det ændrer på forudsætningerne for godkendelsen.

Ved tilsynet skal kvalitetsmodellen anvendes.

Kvalitetsmodellen skal give et systematisk og målrettet udgangspunkt for socialtilsynets samlede faglige vurdering af plejefamiliernes kvalitet.

Et grundlæggende udgangspunkt er, at kvaliteten af en plejefamilie skal være kendetegnet ved, i hvor høj grad formålet med indsatsen jf. serviceloven realiseres og bidrager til, at barnet eller børnene i plejefamilien trives.

Kvalitetsmodellen er struktureret ud fra de overordnede kvalitetstemaer, der fremgår af § 6, stk. 2, i lov om socialtilsyn.

Temaerne er; uddannelse/beskæftigelse, selvstændighed og relationer, målgrupper, metoder og resultater, sundhed og trivsel, familiestruktur og dynamik, kompetencer og fysiske rammer.

Hvis en plejefamilie er godkendt til flere børn og/eller unge, skal kvalitetsvurderingen foretages i forhold til alle børnene og/eller de unge, der er anbragt i plejefamilien.

Vurderingen af en plejefamilies kvalitet sker ud fra en samlet, faglig vurdering inden for rammerne af temaerne under hensyn til plejefamiliens karakter og målgruppe. Kriterierne og indikatorerne under hvert tema angiver forhold, som socialtilsynet skal bedømme kvaliteten i plejefamilien ud fra. Bedømmelsen af indikatorer og kriterier skal understøtte socialtilsynets samlede vurdering af, om plejefamilien har fornøden kvalitet.

Socialtilsynet kan inddrage andre forhold, i kvalitetsvurderingen, som vurderes at være relevante for kvaliteten inden for rammerne af temaerne.

Du kan læse mere om kvalitetsmodellen under afsnittet om godkendelse.

Det fremgår af lov om socialtilsyn, at der skal aflægges både anmeldte og uanmeldte besøg.

Socialtilsynet skal minimum aflægge et tilsynsbesøg om året. Det årlige tilsynsbesøg er et minimumskrav. Det enkelte socialtilsyn vurderer generelt i forhold til den enkelte plejefamilie, hvornår og hvor mange tilsynsbesøg, der skal aflægges og hvorvidt disse skal være anmeldte eller uanmeldte.

Tilsynsbesøgene skal tilrettelægges således, at der både er mulighed for at få den nødvendige indsigt i og kontrol med forholdene i plejefamilien, men også så der vises hensyn til familiens privatsfære.

Socialtilsynene afgør selv, ud fra en konkret vurdering i forhold til den enkelte plejefamilie, hvordan tilsynsbesøget konkret gennemføres. Socialtilsynet skal ved varetagelsen af tilsynsopgaven indhente relevant information, herunder fra kommunerne, de anbragte børn hos plejefamilien, plejefamilien og andre relevante personer.

Et mere intensivt tilsyn med en plejefamilie kan f.eks. være i forbindelse med at familiens vilkår og kapacitet har ændret sig siden godkendelsen, som f.eks. i forbindelse med skilsmisse eller død i familien.

Et mindre intensivt tilsyn kan f.eks. være relevant i en plejefamilie, som ikke aktuelt har børn anbragt i familien. Det skal bemærkes, at en plejefamilies godkendelse bortfalder, hvis der ikke har været anbragt børn i familien i en sammenhængende periode på tre år.

Skærpet tilsyn og påbud

Socialtilsynet skal træffe afgørelse om skærpet tilsyn, når forholdene i plejefamilien tilsiger det. Det fremgår af Socialtilsynslovens forarbejder, at afgørelser om skærpet tilsyn er reserveret til de tilfælde, hvor socialtilsynet, er så bekymret for indsatsen i tilbuddet (plejefamilien), at der samtidig træffes afgørelse om påbud. Der kan som udgangspunkt kun iværksættes skærpet tilsyn efter forudgående dialog med plejefamilien om de forhold, der begrundet overvejelserne om skærpet tilsyn.

En afgørelse om skærpet tilsyn træffes for tre måneder af gangen. Når de tre måneder er gået bortfalder det skærpede tilsyn med mindre der bliver truffet afgørelse om forlængelse.

Det vil fremgå på Tilbudsportalen, at der er iværksat skærpet tilsyn. Socialtilsynet skal samtidig orientere de kommuner, der har børn anbragt i plejefamilien om at der er truffet afgørelse om skærpet tilsyn.

Samtidig med at Socialtilsynet træffer afgørelse om skærpet tilsyn, skal der

træffes afgørelse om påbud. Der kan også træffes afgørelse om påbud uden at der er truffet afgørelse om skærpet tilsyn.

Udstedelse af påbud forudsætter, at der kan identificeres tiltag i plejefamilien, som, hvis de gennemføres, kan gøre det acceptabelt, at plejefamilien fortsat er godkendt til målgruppen. Et påbud kan fx omhandle deltagelse i kursus og efteruddannelse.

Påbuddet skal ledsages af en frist for overholdelse, så det er klart for plejefamilien, hvornår de risikerer at miste godkendelsen. Fristen for, hvor længe plejefamilien har til at efterleve et påbud, skal fastsættes ud fra de konkrete forhold, som har givet anledning til påbuddet.

Udstedelse af påbud, og hvad det består i, bliver offentliggjort på Tilbudsportalen og oplyst til kommunen, der har ansvaret

for barnets ophold i plejefamilien. Da et påbud kan have store konsekvenser for plejefamiliens muligheder for at tage imod plejebørn, bør plejefamilien som udgangspunkt have haft mulighed for at rette op på forholdene, før der udstedes påbud.

Et påbud skal have en karakter, som gør det muligt at efterkomme det. Hvis det ikke er muligt, bør det i stedet overvejes, om der skal træffes afgørelse om ophør af godkendelse. Bliver et påbud ikke overholdt, kan det fx føre til ophør af godkendelse eller ændring af målgruppen, så godkendelsen er i overensstemmelse med de faktiske forhold i plejefamilien. En plejefamilie kan klage til Ankestyrelsen over Socialtilsynets afgørelser om skærpet tilsyn og påbud.

Som medlem af Socialpædagogerne kan du få hjælp i din kreds til at lave en sådan klage.

FAKTA

Whistleblower

Med vedtagelsen af de reglerne om socialtilsyn blev der samtidig indført en såkaldt whistleblower-ordning.

Med whistleblowerordningen kan alle henvende sig anonymt til Socialtilsynet, hvis vedkommende har oplysninger om bekymrende forhold i en plejefamilie (eller socialt tilbud). Det er lige meget, om man er plejebarn, pårørende, nabo eller noget helt fjerde.

Hvert socialtilsyn har en whistleblowerordning, som man kan henvende sig til telefonisk eller via en webformular.

Whistleblowerordningen er anonym.

Det betyder, at:

- Man ikke behøver at fortælle, hvem man er. Hvis man alligevel fortæller det, behandler Socialtilsynet oplysningerne fortroligt.
- Det kun er socialtilsynet, som ved, at der er kommet en underretning. Socialtilsynet må ikke fortælle det til den kommune, plejefamilie eller sociale tilbud, som henvendelsen drejer sig om.
- Alle henvendelser undersøges nærmere og behandles fortroligt. Man har ikke ret til at få oplysninger om, hvilke tilsynsmæssige skridt, ens henvendelse fører til.

Det personrettede tilsyn

Den kommune, der har anbragt plejebarnet, har ansvaret for det personrettede eller specifikke tilsyn. Dette tilsyn er således til forskel fra det generelle tilsyn rettet mod barnet eller den unge og mod, hvordan det går i anbringelsen. I Vejledningen hedder det, at anbringende kommune specielt i de første måneder efter anbringelsen skal være opmærksom på, hvordan anbringelsen forløber – blandt andet så man undgår sammenbrud og evt. kan justere handleplanen efter tre måneder.

Om tilsynet herudover hedder det, at der bør være en tæt sammenhæng mellem den halvårslige opfølgning på handleplanen og det personrettede tilsyn. Kommunen skal derfor som minimum to gange årligt tale med barnet selv (se "Børnesamtalen" nedenfor).

Endvidere vil det personrettede tilsyn også kunne afdække, om der er ændringer i anbringelsesforløbet, der aktualiserer nye behov i plejefamilien for fx supervision.

Tilsyn for konkret godkendte plejefamilier

Når et plejebarn er anbragt i en konkret godkendt plejefamilie, herunder en konkret godkendt kommunal plejefamilie (eller en netværksplejefamilie), skal der kun være én slags tilsynsbesøg, nemlig såkaldt "personrettede tilsyn" fra den anbringende kommune. Tilsynet skal sikre:

- At det grundlag, som kommunen godkendte plejefamilien på, stadig er til stede
- At plejebarnets anbringelsesforløb er tilfredsstillende
- At barnet trives i plejefamilien
- At den har styr på behovet for rådgivning, vejledning, støtte, efteruddannelse og supervision til plejefamilien
- Om barnet har brug for supplerende støtte, behandling eller andet.

Som tidligere nævnt er det efter den 1. juli 2019 ikke længere muligt for kommuner at lave konkret godkendte plejefamilier. De plejefamilier, der var konkret godkendt før den 1. juli 2019 bevarer imidlertid deres konkrete godkendelse så længe de har pågældende barn i familien og disse familier følger derfor de "gamle" regler.

Uddelegering af det personrettede tilsyn

Mens ansvaret for det personrettede tilsyn altid påhviler kommunen, kan selve tilsynet og besøgene i plejefamilien uddelegeres til andre, der har specialiseret sig fagligt i at føre det specifikke eller personrettede tilsyn, for eksempel private familieplejeorganisationer.

For dig er det vigtigt at vide, hvordan kompetenceforholdet ("kommandovejen") i givet fald er mellem familieplejeorganisationen og anbringende kommune.

Supervision og uddannelse

Som nævnt ovenfor under afsnittet om kontraktindgåelse fremgår det af plejefamiliebekendtgørelsen, at plejefamilier har ret og pligt til at deltage i mindst 2 hele årlige kursusdage og den anbringende kommune skal tilbyde supervision der i overensstemmelse med plejeopgavens omfang.

Selvom du som familieplejer har talt behovet for supervision og efteruddannelse igennem ved kontraktindgåelsen, kan hverdagen ændre sig markant i forhold til den indgåede aftale. Plejebarnets forældre kan opleve nye, alvorlige udfordringer, der kan ske ændringer i din egen familie, eller plejebarnet kan udvikle sig i uforudsete retninger. Alt sammen noget, der kan kalde på et ændret behov for supervision og efteruddannelse, der måske ikke er taget højde for fra starten. Kommunen er forpligtet til at tilbyde supervision, herunder rådgivning og vejledning i overensstemmelse med plejeopgavens omfang, så hvis det viser sig at opgaven er tungere end forventet, så skal der også gives mere supervision og vejledning.

Det er ofte i den første tid efter anbringelse, at plejefamilier har behov for støtte. For at forebygge sammenbrud tidligt i anbringelsen, og for at sikre at plejefamilier og børn får de bedste forudsætninger for en vellykket anbringelse, skal støtten til plejefamilier være intensiv i begyndelsen af anbringelsen, dvs i det første år plejefamilien har barnet eller den unge anbragt hos sig.

Den intensive støtte skal i omfang svare til mindst en ekstra uddannelsesdag. Plejefamilien modtager derfor efteruddannelse svarende til mindst 3 hele kursusdage det første år af anbringelsen.

Samvær og kontakt med forældre og netværk

Et plejebarn har ret til samvær og kontakt med forældre og netværk, herunder søskende, bedsteforældre, venner m.fl. under anbringelsen.

Forældre, netværk og plejebørn har altså et retskrav på kontakt og samvær. Dette prioriteres højt i lovgivningen, fordi det er en af forudsætningerne for, at plejebarn

net – måske – på et tidspunkt kan komme hjem og bo hos sine forældre igen.

Forældrene til plejebarnet har derfor i udgangspunktet ret til at besøge barnet i plejefamilien, og de har i udgangspunktet ret til at få besøg af plejebarnet hos sig selv. Der lægges i vejledningen vægt på, at forældre og plejeforældre skal aftale rammerne for disse besøg, så de kommer til at passe begge parter.

Det er begge forældre der har ret til samvær også selvom kun den ene forælder er forældremyndighedsindehaver.

Det fremgår dog klart af servicelovens § 71, at hensynet til barnet eller den unges behov for og ønske om samvær skal stå over forældrenes ønske om kontakt og samvær. I forbindelse med vurderingen af barnets behov er kommunen forpligtet til at sikre, at der finder en samtale sted med barnet eller den unge, hvorved barnet eller den unges holdning til samværet kan tilvejebringes.

Barnets ret til samvær omfatter som ovenfor nævnt ikke kun forældrene men barnets netværk. Ankestyrelsen har i en principafgørelse fra 2015 taget stilling til hvem der kan betragtes som netværk.

Du kan læse Ankestyrelsens afgørelse her

Retten til kontakt omfatter også email og telefonkontakt samt anden kommunikation, med mindre der er truffet afgørelse om begrænsning af kontakten.

Plejefamilien har i enkeltstående tilfælde lov til at afvise en forælder, der møder op for at besøge sit barn sent om aftenen eller møder op (eller ønsker telefonkontakt med sit barn) i eksempelvis påvirket tilstand. Hvis dette gentager sig, kan plejefamilien henvende sig til kommunen.

Kommunen kan – hvis det skønnes nødvendigt af hensyn til barnet – beslutte, hvor ofte, hvor og hvordan samværet skal foregå. Kommunen kan eksempelvis beslutte rammer for varighed af samværet og fastsætte vilkår for samværet, eksempelvis at en af forældrene ikke må være påvirket af alkohol eller stoffer ved samværet.

Hvis der er tale om samvær mindre end en gang om måneden betragtes det som en afgørelse om afbrydelse af samvær. En afgørelse om afbrydelse af samvær skal træffes af Børn – og ungeudvalget.

Kommunens børn- og ungeudvalg kan beslutte, at samværet midlertidigt skal afbrydes, eller at samværet skal overværes af en repræsentant for kommunen.

En afgørelse om afbrydelse af samvær er konkret begrundet men på baggrund af Ankestyrelsens praksis kan udledes at Børn og ungeudvalget bl.a. lægger vægt på følgende forhold

- at barnet eller den unge har brug for at blive beskyttet mod negativ kontakt fra forælderen
- at forælderen mangler evne til at leve sig ind i barnet eller den unges behov
- at samvær med forælderen gør barnet eller den unge utryg

Hvis kommunen ønsker at ændre på samværet, skal den først forsøge at indhente en udtalelse fra plejefamilien. Se også afsnittet "Plejeforældres høringsret ved ændring af afgørelser" i dette kapitel.

Særligt om telefonkontakt

Plejeforældre kan ikke beslutte at et plejebarn ikke må have telefonkontakt til sin familie. En sådan afgørelse om afbrydelse

af telefonkontakt kan kun træffes af Børn og unge-udvalget i kommunen.

I henhold til voksenansvarsloven har plejeforældre dog mulighed for at fastsætte såkaldte husordner f.eks. at det ikke er tilladt at anvende mobiltelefon om natten eller under måltider. Det fremgår af vejledning til voksenansvarsloven punkt 45.

Du kan finde hele vejledningen til loven her

Samarbejdet mellem forældre og plejeforældre

Et godt samarbejde mellem et plejebarns egne forældre og plejefamilien er afgørende for, at plejebarnet får det godt og trygt under sin anbringelse.

Samtidig er udgangspunktet for dig som familieplejer, at du er en del af et professionelt team i kommunen, hvor der bør være relativt klart definerede roller, herunder klare aftaler mellem kommunen, forældrene og plejefamilien om forholdene under anbringelsen.

Det er kommunens opgave at sørge for, at plejebarnets forældre løbende er orienteret om barnets hverdag og situation, herunder forholdet til daginstitutionen, skolen, vennerne og fritidsaktiviteter. Der er ikke tale om at forældrene har krav på en detaljeret beskrivelse af alle forhold i barnets eller den unges liv, men forældrene skal føle, at de opnår en rimelig indsigt i barnets eller den unges dagligdag. Det vil i mange tilfælde være naturligt, at plejefamilien informerer forældrene om barnets eller den unges hverdag i forbindelse med det løbende samarbejde mellem forældre og plejeforældre, men der kan være tilfælde, hvor det er mest hensigtsmæssigt at orienteringen sker via kommunen.

Det er også kommunens opgave at forebygge, at der opstår konflikter mellem dig og plejebarnets forældre. Selvom samarbejdet mellem forældrene og jer er

defineret i aftalen med kommunen, viser erfaringen, at der til stadighed opstår situationer, der ikke har været forudset, da man som familieplejer sagde ja til opgaven, og at det som familieplejer ikke altid er lige nemt at bevare den professionelle rolle. Derfor anbefaler ministeriet også i sin vejledning, at kommunen kan afholde "løbende møder mellem forældrene og anbringelsesstedet, så eventuelle konflikter kan tages i opløbet, fordi man får snakket ud om mulige konfliktområder".

I situationer, der er ved at udvikle sig til konflikter til skade for plejebarnet, bør du bede kommunen om hjælp – eventuelt i form af, at kommunen aktivt påtager sig sin forpligtelse som mægler.

Samtidig er det vigtigt, at du fastholder, at du som familieplejer er den, der i dagligdagen er tæt på plejebarnet, og at du bør inddrages ved beslutninger om, hvordan forældresamarbejdet skal være – hvad enten det drejer sig om forældremøder i skolen, samvær med forældre og netværk, der involverer dig, eller andre ting.

Forældres rettigheder, når deres barn er anbragt

Forældre bevarer deres forældremyndighed under anbringelsen, både når anbringelsen er frivillig, og når den er med tvang. Der er en række bestemmelser i serviceloven om forældres rettigheder og muligheder, der er vigtige at være opmærksom på for dig, der har et barn i pleje. Og helt overordnet skal kommunen så vidt som overhovedet muligt udføre sine opgaver i forhold til plejebarnet i et samarbejde med barnets forældre.

Inddragelse af forældremyndighedsindehaver

Der er under en anbringelse fortsat en række forhold, som kun forældremyndighedsindehaveren eller -indehaverne kan tage stilling til (fx dåb, navngivning og konfirmation). I en række andre tilfælde (valg af læge, skole, tøjindkøb etc.) vil kommunen træffe afgørelse i samarbejde

med plejeforældrene, men det bør overvejes, hvornår forældrene bør inddrages, så de fortsat oplever sig som forældre og har indflydelse på deres barns liv. Hvilke forhold, forældremyndigheden selv kan beslutte og hvilke, kommunen kan træffe afgørelse om, reguleres af, hvad der er nødvendigt af hensyn til anbringelsen.

Øvrige forældrerettigheder

- Forældre skal give informeret samtykke til en anbringelse, herunder også til formålet med anbringelsen.
- Kommunen skal tilbyde forældrene en støtteperson og har pligt til at give anden støtte til forældrene under en anbringelse.
- Forældrene skal så vidt muligt give samtykke til ændringer af handleplanen. Der skal være kontakt med forældremyndighedsindehaveren før revision af handleplanen.
- Forældre har ret til advokatbistand, når der træffes en række afgørelser, herunder opretholdelse af en anbringelse, afbrydelse af forbindelse med barnet eller ændring af anbringelsessted.

Socialstyrelsen har udgivet en pjece om forældrenes rettigheder, når de har et barn anbragt.

Du kan læse pjecen her

Plejeforældres udtaleret ved ændring af afgørelser

Plejeforældre har udtaleret, når kommunen ønsker at:

- Træffe afgørelse om ændret samvær
- Træffe afgørelse om hjemgivelse
- Træffe afgørelse om ændret anbringelsessted.

Kommunen har pligt til at forsøge at indhente en udtalelse fra plejefamilien inden den træffer disse afgørelser. I har ikke pligt til at udtale Jer, men Socialpædagogerne anbefaler, at I gør brug af Jeres udtaleret. I har som plejefamilie et indgående kendskab til barnet/den unge og det er vigtigt, at denne viden bliver inddraget.

Kommunen kan ikke stille krav om at Jeres udtalelse har en bestemt form – det kan være at I giver Jeres udtalelse over telefon, ved et møde eller at I sender Jeres udtalelse på skrift. Socialpædagogerne anbefaler, at I afgiver Jeres udtalelse skriftligt. Hvis I giver et mundtligt svar, har kommunen såkaldt notatpligt. Det vil sige, at kommunen skal skrive Jeres oplysninger ned og lade dem indgå i grundlaget for afgørelsen. I vejledningen fremgår det, at kommunen skal tage ” passende hensyn ” til Jeres udtalelse. Med udtaleretten har I som plejefamilie ikke fået partsstatus. Det betyder, at I har ikke mulighed for at klage over kommunens ændrede afgørelse.

Plejbørns rettigheder under anbringelsen

Helt generelt hedder det i serviceloven, at børn og unge skal inddrages i alle beslutninger, der angår dem, og deres synspunkter skal "tillægges passende vægt i overensstemmelse med alder og modenhed".

Herudover har plejebarnet nogle formelle rettigheder/klageadgange i forbindelse med en række af de afgørelser, kommunen træffer – eller ønsker at træffe.

Endelig er der regler om støtteperson og bisidder i forhold til plejebarnet.

Socialstyrelsen har udarbejdet en hjemmeside, der retter sig mod børn anbragt i familiepleje.

Du kan finde hjemmesiden her

Børnesamtalen under anbringelsen

Når et barn er anbragt, skal anbringende kommune mindst to gange årligt under besøg på anbringelsesstedet have en samtale med det anbragte barn.

Formålet er at få et førstehåndsindtryk af barnet eller den unge, herunder barnets/den unges egen vurdering af situationen. Som hovedregel skal samtalen foregå, uden at der er voksne fra anbringelsesstedet til stede.

Hensigten med det er, at barnet eller den unge frit skal kunne udtale sig om forholdene under anbringelsen uden at tage hensyn til eventuelle reaktioner fra de voksne på anbringelsesstedet (plejefamilien).

Der kan dog være særlige tilfælde, hvor hensynet til barnet eller den unge taler imod en samtale – så skal den ikke gennemføres.

Det er vigtigt som familieplejer ikke at føle børnesamtalen som vendt mod sig og herved indirekte komme til at stå i vejen for barnets udbytte af samtalen. Hjælp i stedet plejebarnet til at forstå, at det har lov til at fortælle kommunen om sine egne oplevelser og følelser.

Formålet med børnesamtalen er blandt andet at få plejebarnets holdning til en eventuel justering eller ændring af handleplanen. En revision af handleplanen skal så vidt muligt ske med inddragelse af barnet eller den unge.

Samvær med forældre og netværk

Et barn eller en ung, der er anbragt, har ret til samvær og kontakt med forældre og netværk under anbringelsen. Og plejebarnets eller den unges behov og ønsker skal af kommunen tillægges større vægt end forældrenes.

Børn (og unge) over 12 år kan indbringe en afgørelse om samvær med deres forældre eller personer i deres netværk, til Ankestyrelsen efter reglerne i retssikkerhedsloven (hvilket betyder, at klagen ikke har opsættende virkning).

Valg af anbringelsessted/flytning fra anbringelsessted

Den generelle lovbestemmelse om, at barnet eller den unges synspunkter skal tillægges passende vægt, gælder selvfølgelig også, både hvis barnet eller den unge ikke føler sig tilpas i plejefamilien, eller hvis det er utilfreds med en beslutning om, at det skal flyttes fra plejefamilien. Plejebarnet har derudover nogle rettigheder i sådanne situationer.

Et plejebarn over 12 år, der er utilfreds med sit anbringelsessted, er utilfreds med, at det skal flytte fra sit aktuelle anbringelsessted, eller er utilfreds med længden af hjemgivelsesperioden, kan klage til Ankestyrelsen. Klager over kommunens valg af anbringelsessted eller kommunens afgørelse om, at en anbringelse ikke skal opretholdes, har opsæt-

tende virkning medmindre særlige forhold gør sig gældende. Det betyder, at der ikke må foretages nogen ændringer, før der er truffet en afgørelse af Ankestyrelsen.

Et plejebarn over 15 år kan trække sit samtykke til en frivillig anbringelse tilbage. I så fald skal kommunen tage stilling til spørgsmålet indenfor syv dage. Kommunen har flere muligheder, hvis den ikke mener, at den unges anbringelse skal stoppe.

Et anbragt barn eller ung kan først hjemgives, efter at kommunen har truffet afgørelse om hjemgivelse og om hjemgivesperiodens længde.

Kommunen kan træffe afgørelse om en hjemgivesperiode på op til 6 måneder, hvor barnet skal blive på sit anbringelsessted. Hjemgivesperioden skal sikre, at hjemgivelsen for barnet bliver så skånsom og gradvis som mulig, at der er mulighed for at træffe beslutninger om hjælp til familien og barnet eller den unge i forbindelse med hjemgivelsen, og at kommunen får mulighed for at vurdere, om der er grundlag for en tvangsmæssig anbringelse.

En beslutning om en tvangsmæssig anbringelse (eller et tvangsmæssigt skift i anbringelsessted) træffes af Børn- og ungeudvalget.

Hvis Børn- og ungeudvalget træffer en afgørelse, som den unge over 12 år er utilfreds med, kan den unge med nogle få undtagelser indenfor fire uger indbringe afgørelsen for Ankestyrelsen. Det har normalt ikke opsættende virkning. Den unge skal tilbydes gratis advokatbistand og den unge skal have at vide, at han eller hun kan få aktindsigt og har ret til at udtale sig, inden der træffes en afgørelse.

I sidste instans kan den unge, hvis han eller hun fortsat er utilfreds med en afgørelse, indenfor fire uger kræve at få afgørelsen prøvet ved domstolene.

Støtteperson

Plejebarnet skal allerede inden anbringelsen have fået hjælp fra kommunen til at finde en person i barnets familie eller netværk, der kan være støtteperson for barnet under anbringelsen. Kommunen kan efter behov dække støttepersonens udgifter til telefon, transport og lign.

Bisidder

Hvis plejebarnets sag behandles af kommunen eller af Børn- og ungeudvalget, har barnet eller den unge ret til en bisidder. Kommunen har dog visse muligheder for at afvise, at en bisidder deltager i bestemte møder.

Barnet eller den unge kan klage over en sådan afgørelse til Ankestyrelsen, uden at det dog har opsættende virkning.

Lommepege og tøjpenge

Den anbringende kommune skal udbetale lommepege og tøjpenge til plejebarnet.

Se KL's taksttabel for de aktuelle satser her

Tavshedspligt og videregivelse/indhentelse af oplysninger - persondataret

For familieplejere gælder de almindelige regler i straffeloven og forvaltningsloven om tavshedspligt og videregivelse af oplysninger, som er pålagt enhver, der er ansat i eller udfører en opgave for en kommune.

Som familieplejer er du endvidere omfattet af reglerne om behandling af persondata. Oplysninger om dine plejebørn vil ofte være personfølsomme, så du skal behandle og opbevare dem med omhu. I forhold til spørgsmål om, hvordan du kommunikerer sikkert med kommunen på mail, hvor længe du skal opbevare oplysninger om plejebarnet og hvordan de skal opbevares anbefaler vi at du tager kontakt til kommunen. Kommunen skal rådgive dig om hvorvidt den måde, I udveksler oplysninger om plejebarnet på foregår på

en tilstrækkelig sikker måde i forhold til de persondataretlige regler. Reglerne om tavshedspligt og begrænsningen i adgangen til at give personfølsomme oplysninger videre er lavet for at beskytte borgernes privatliv. Og dette hensyn vejer tungere end ønsket om en forvaltning og et behandlingssystem, der frit kan udveksle oplysninger. Og også tungere end et eventuelt ønske fra en familieplejer om at vide mest muligt for at kunne yde den bedste indsats.

Som beskrevet i afsnittet om handleplanen skal du som familieplejer have så mange oplysninger af anbringende kommune, at du kan udføre dit arbejde ordentligt. Det er i denne sammenhæng kommunens ansvar, at du ikke får udleveret fortrolige oplysninger som du ikke har ret til.

Du kommer under alle omstændigheder gennem tiden i besiddelse af meget per-

sonlige og private oplysninger om plejebarnet og dennes familie.

Spørgsmålet er, hvor mange og hvilke af disse oplysninger, du må give videre – og til hvem?

Det mest grundlæggende princip er, at du har tavshedspligt i henhold til straffeloven og forvaltningsloven. Det betyder, at du ikke må videregive fortrolige oplysninger til uvedkommende.

Uvedkommende personer er i denne sammenhæng både din egen familie og venner eller andre familieplejere, der deltager i fx i supervisionsgrupper eller netværk. Uvedkommende personer kan også være personer, der selv i deres arbejde er underlagt tavshedspligt.

Det er altså ikke ansvarsfritagende, at du og andre "bare" i fællesskab beslutter, at det I taler om, siger I ikke videre. Det er heller ikke ansvarsfritagende at du handler i god tro – at du mener, at det kan gavne plejebarnet, at andre, der kommer i dit hjem, kender barnets historie og derved bedre kan forstå det. Overfor dette grundlæggende princip står, at du godt må give fortrolige oplysninger videre i visse situationer.

- For det første, hvis den, oplysningerne handler om, har givet samtykke – eller forældremyndighedsindehaveren har givet tilsagn på plejebarnets vegne.
- For det andet må du altid udveksle fortrolige oplysninger med den forvaltning, der fører tilsynet.
- For det tredje må du i samme omfang som andre borgere videregive fortrolige oplysninger til en anden forvaltningsmyndighed fx PPR, såfremt det er af hensyn til barnets tarv. Skole og daginstitutioner er i denne sammenhæng ikke at betragte som den del af "forvaltningen" som du er berettiget til at videregive fortrolige oplysninger til!

Videregivelse af fortrolige oplysninger til private instanser – som f. eks. tandlægen, lægen eller en privatpraktiserende psykolog – reguleres af straffeloven. Denne persongruppe må du kun give fortrolige oplysninger, hvis det er berettiget. Lægen, der eksempelvis efterspørger oplysninger, skal derfor alene informeres om det, der er relevant for at kunne behandle barnet korrekt. Hvis plejebarnet går med en klassekammerat hjem, kan der være tilfælde, hvor klassekammeratens forældre skal have enkelte oplysninger, der vil beskytte plejebarnet mod u hensigtsmæssige situationer mv.

I langt de fleste tilfælde af dagligdagens forhold og situationer er det muligt at give de informationer, det er relevant for modtageren at modtage, uden at man overtræder sin tavshedspligt!

Hvis du bliver i tvivl om, hvorvidt en oplysning er omfattet af tavshedspligten, eller

om den kan gives videre til tandlægen, børnehaven eller klasselæreren, anbefales det at kontakte kommunen. Det er kommunen, der er ansvarlig i plejebarnets sag.

Hvis man videregiver fortrolige oplysninger, kan man straffes med bøde eller fængsel i op til seks måneder.

Underretningspligt

Alle borgere i landet har pligt til at underrette kommunen, hvis borgeren får kendskab til, at et barn under 18 år udsættes for "vanrøgt eller nedværdigende behandling", eller hvis barnet på anden måde befinder sig under forhold, der bringer dets sundhed eller udvikling i fare.

Familieplejere er underlagt skærpet underretningspligt. Det betyder, at blot du via dit familieplejearbejde har en formodning om, at et barn – for eksempel plejebarnet selv eller en bror eller søster til plejebarn – har brug for særlig støtte, så skal du underrette kommunen. Din underretningspligt går forud for tavshedspligten. Det vil sige, at du også kan have pligt til at underrette om tavshedsbelagte oplysninger.

Når du har foretaget en underretning til kommunen, har du mulighed for at få

oplyst, om underretningen har givet anledning til undersøgelser eller foranstaltninger efter serviceloven. Du skal rette henvendelse til kommunen og spørge om din underretning har resulteret i, at kommunen har iværksat undersøgelser eller foranstaltninger. Du har ikke mulighed for at få nærmere oplysninger om undersøgelsen/foranstaltningens karakter.

Du kan læse mere om reglerne vedrørende underretning her

Magtanvendelse

Når et barn eller ung bliver anbragt i en plejefamilie, overdrages ansvaret for at varetage den daglige omsorg til plejefamilien. Omsorgspligten indebærer, at barnet får mad, tøj, søvn, bolig, varme, pleje, lægehjælp mv., som gør, at barnets psykiske og fysiske behov opfyldes, og barnet opbygger kompetencer til at indgå i sociale relationer.

Rammerne for, hvad I må som plejefamilie, står i Lov om voksenansvar. Den trådte i kraft 1. januar 2017. Formålet med loven er at beskytte anbragte børn mod overgreb og unødvendige magtanvendelser og forebygge magtanvendelser.

Loven fastsætter, hvornår plejefamilier og personale på døgninstitutioner og opholdssteder som led i opgaven med at give omsorg undtagelsesvis må benytte magt. Bekendtgørelsen om Lov om voksenansvar præciserer, at magtanvendelse kun må benyttes overfor børn på opholdssteder og døgninstitutioner.

Almindelige, forstærkede plejefamilier og netværksplejefamilier er kun omfattet af § 3 i Lov om Voksenansvar, som beskriver,

at plejefamilier som led i varetagelsen af den daglige omsorg må foretage nødvendige indgreb i barnets selvbestemmelsesret (ikke magtanvendelser), hvis det er i barnets interesse.

Du kan læse mere om, hvad nødvendige indgreb er, og hvornår du må bruge det i Vejledning om voksenansvar for anbragte børn og unge.

Du kan finde vejledningen her

Du får ingen straf, hvis du laver en magt-anvendelse som nødværge (jf. straffeloven § 13 stk. 1), hvis den er nødvendig for at beskytte dig selv eller andre, og magt-anvendelsen står i et rimeligt forhold til den risiko, man er udsat for.

Videreførelse af en anbringelse

Kommunen (børn- og ungeudvalget) har mulighed for at opretholde en anbringelse, selvom anbringelsesgrundlaget er faldet bort, hvis for eksempel plejebarnet er blevet så knyttet til sin plejefamilie, at det vil være til barnets bedste fortsat at bo hos plejefamilien på trods af forældrenes ønske om at få barnet hjem.

Barnet skal mindst have været anbragt i tre år, for at bestemmelsen kan bruges, men det behøver ikke at have været anbragt på samme anbringelsessted i de tre år.

Der kan kun træffes beslutning om fortsat anbringelse efter denne bestemmelse, hvis der er et samtykke fra børn, som er fyldt 15 år.

Tvangsanbringelse af de 0-1-årige

I særlige tilfælde kan kommunen (børn- og ungeudvalget) beslutte, at en anbringelse af en 0-1-årig skal gælde i tre år. Det kræver, at de forhold, der har begrundet anbringelsen, skønnes at vare ved i denne periode.

Formålet med bestemmelsen er at skabe ro for barnet. I denne treårige periode skal anbringelsesgrundlaget ikke prøves.

Hjemgivelsesperiode

Hvis et barn skal hjemgives, er kommunen forpligtet til at fastlægge en hjemgivelsesperiode på mellem 0 til 6 måneder.

Hjemtagelsesperioden skal sikre, at hjemgivelsen for barnet bliver så skånsom og gradvis som mulig, at der er mulighed for at træffe beslutninger om hjælp til familien og barnet eller den unge i forbindelse med hjemgivelsen, og at kommunen får mulighed for at vurdere, om der er grundlag for en tvangsmæssig anbringelse.

Øget mulighed for tvangsadoption

Adoptionsloven giver mulighed for adoption uden samtykke "for at sikre børn, der ellers ville have været anbragt hele deres barndom, en mulighed for kontinuitet og stabilitet i de tilfælde, hvor det vurderes, at forældrene aldrig ville kunne tage sig af dem og give dem en stabil familierelation". Tvangsadoption kan blandt andet komme på tale i disse tilfælde:

- Hvis et barn er under et år, og det er godtgjort, at forældrene varigt vil være ude af stand til at drage omsorg for barnet og heller ikke vil være i stand til at spille en positiv rolle for barnet under samvær.
- Hvis et barn har været anbragt udenfor hjemmet i mindst tre år, og det er godtgjort, at forældrene varigt vil være ude af stand til at drage omsorg for barnet.

Tvangsadoption af børn, der er anbragt udenfor hjemmet, kræver en godkendelse i Ankestyrelsen.

Du kan her læse mere om tvangsadoption her

Ankestyrelsen

Som nævnt ovenfor er familieplejere ikke part i plejebarnets sag. Det betyder blandt andet, at du ikke selv kan klage til Ankestyrelsen, hvis kommunen træffer en afgørelse, du som familieplejer mener, skader barnet.

Du har dog som alle andre borgere i Danmark den mulighed, at du kan underrette Ankestyrelsen, hvis du mener, at der er forhold i plejebarnets tilværelse, der trænger til at blive rettet op på, og du ikke synes, at kommunen er lydhør overfor dette. Eller hvis kommunen har truffet en afgørelse i plejebarnets sag, og du mener, at denne afgørelse strider mod plejebarnets bedste.

Hvis en borger henvender sig til Ankestyrelsen, fordi borgeren er bekymret over en sådan afgørelse, skal styrelsen tage sagen op, det vil sige rekvirere alle akter fra kommunen og – hvis man finder, at kommunen ikke har gjort sit arbejde godt nok – pålægge kommunen at træffe en ny afgørelse. Ankestyrelsen kan også pålægge kommunen at gennemføre denne nye afgørelse indenfor en bestemt tidsfrist. Den slags sager kalder Ankestyrelsen for underretningssager.

Ankestyrelsen har derudover den mulighed af sig selv at tage en sag op, hvis styrelsen for eksempel via medieomtale af en sag får en mistanke om, at en kommune har handlet utilstrækkeligt. Hos Ankestyrelsen kaldes både underretningssagerne og de sager, de tager op af sig selv, for egendriftssager.

Ankestyrelsen har derudover en døgntelefon – "Ankestyrelsens Akuttelefon" – hvor borgere kan ringe, hvis de er så bekymrede for et barns eller en ungs ve og vel, at de ikke vurderer, at det kan vente til normal åbningstid.

Telefonnummeret er 61 89 73 79

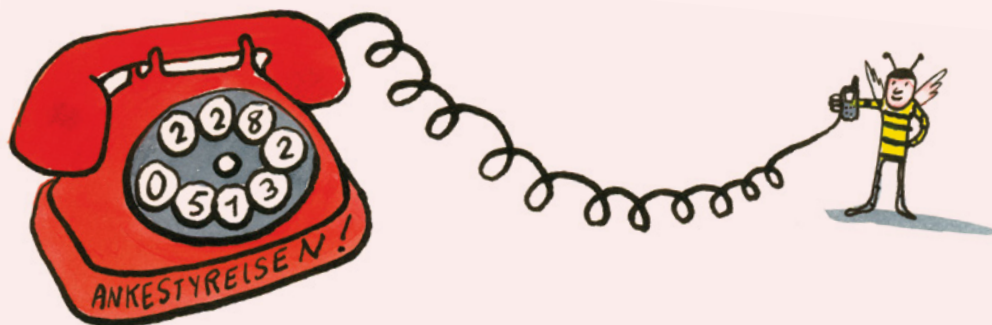
Ferie

At være familieplejer er et ganske særligt arbejde, også i forhold til begrebet "ferie". Når du skal tilrettelægge ferien, skal du tage stilling til, om ferien helt eller delvist skal afholdes med eller uden plejebarnet eller plejebørnene.

Udgangspunktet for denne overvejelse bør være både ansættelseskontrakten og den aftale om anbringelsen, som er indgået med anbringende kommune. Det er dog altid dig suverænt, der afgør, om ferien skal afholdes med eller uden plejebørn. Og det er kommunens ansvar at sikre, at der er andre steder at være for plejebarnet – enten i egen familie eller netværk eller i en aflastningsfamilie – hvis du beslutter dig for at holde ferie uden plejebarnet.

Socialpædagogerne anbefaler, at kommunen og du hvert år i god tid inden ferieårets begyndelse i fællesskab planlægger ferien for det kommende ferieår, således at de fleste behov for alle parter kan tilgodeses.

Nedenfor gennemgås de vigtigste regler omkring familieplejeres afholdelse af ferie. Kontakt dit lokale kredscenter, hvis du har spørgsmål derudover.

Ny ferielov

Folketinget har vedtaget en ny ferielov, der får virkning fra den 1. september 2020. Inden de nye regler træder i kraft er der en overgangsordning, som er begyndt at gælde allerede fra den 1. september 2019.

For at give det bedste overblik over feriereglerne i overgangsperioden er dette afsnit opdelt i "Nuværende ferieregler" og "Nye ferieregler".

Det er heldigvis ikke alle regler, der bliver ændret, så under afsnittet "Nye ferieregler" vil kun de nye regler blive gennemgået.

Nuværende ferieregler

Familieplejere er omfattet af ferieloven og har dermed ret til at holde ferie på samme vilkår som øvrige lønmodtagere på det danske arbejdsmarked.

Undtaget herfor er dog familieplejere, der etablerer familiepleje som selvstændig virksomhed. Familieplejere er ikke omfattet af Forhandlingsfællesskabets ferieaftale.

At familieplejere er omfattet af ferieloven, giver dig en række automatiske rettigheder. Du har altid ret til 25 dages ferie på et ferieår, uanset hvem der skal betale ferien. Ferieåret går fra 1. maj til 30. april året efter. (Det er først fra 1. september 2020, at ferieåret ændres fra 1. september til 31. august).

Og du optjener en ret til 2,08 dages betalt ferie for hver måneds ansættelse i et kalenderår eller optjeningsår. Kalenderåret/optjeningsåret løber fra 1. januar til 31. december.

Du har som andre lønmodtagere også ret til en hovedferie på tre sammenhængende uger, der skal ligge i perioden 1. maj til 30. september. De to resterende uger skal som udgangspunkt afholdes ugevist.

På nogle punkter adskiller familieplejere sig fra øvrige lønmodtagere.

- For det første har myndighederne godkendt, at familieplejere på grund af deres særlige arbejde, kan vælge at holde deres ferie sammen med plejebarnet eller -børnene. Familieplejere kan altså holde ferie samtidig med, at de i realiteten er på arbejde. Det får nogle konsekvenser for f.eks. udbetaling af den 5. ferieuge (se denne).
- For det andet indgår familieplejere ofte i flere ansættelsesforhold – ofte med flere forskellige kommuner. I disse tilfælde har man som familieplejer lov til at holde særskilt ferie i forhold til hvert ansættelsesforhold.

Varsling

Som udgangspunkt skal ferie lægges efter forhandling mellem dig og anbringende kommune. Hvis kommunen i stedet ønsker selv at bestemme, skal kommunen varsle overfor dig, hvornår ferien skal afholdes. For hovedferien gælder, at kommunen skal varsle denne senest tre måneder før afholdelsen. For de resterende uger skal varslet være hos dig senest en måned før ferien.

Har du som familieplejer flere ansættelsesforhold skal den eller de anbringende kommuner varsle afholdelse af ferie for hvert af ansættelsesforholdene, hvis ikke der er indgået nogen aftale om afholdelse af ferien.

Ferie med/uden løn

I de tilfælde, hvor du har været ansat hos den anbringende kommune hele optjeningsåret, har du som nævnt i det følgende ferieår krav på fuld løn og ferietillæg, når du holder ferie.

Hvis du kun delvist eller slet ikke har været ansat i kommunen i optjeningsåret, vil kommunen trække dig i lønnen i for-

hold til det antal feriedage, det er aftalt parterne imellem.

Hvis du har optjent ret til feriepenge i et tidligere ansættelsesforhold, vil feriepengene blive udbetalt, når du holder ferien, uanset om ferien holdes med eller uden plejebørn.

Det vil normalt være således, at der ikke kan udbetales løn samtidig med, at du får feriepenge fra et tidligere ansættelsesforhold.

Men Ferielovskontoret oplyser i en skrivelse helt tilbage fra 2004 at "... der ifølge ferieloven ikke er noget til hinder for, at den ene familieplejer får overdraget plejebarnet, mens den anden familieplejer holder ferie, uanset om familieplejerne er ægtefæller".

Din arbejdsgiver (den anbringende kommune) kan kun pålægge dig at holde ferie, når du har ret til betaling for feriedagene fra din nuværende eller tidligere arbejdsgiver. Din arbejdsgiver kan dermed ikke bestemme, at du skal holde ferie for egen regning.

Vederlagsnedsættelse og feriepenge

Hvis du i optjeningsåret (det kalenderår, der går forud for ferieåret) har haft en løn, der enten var mere end 20 procent højere eller mere end 20 procent lavere end den, du har, når du går på ferie, vil det få indflydelse på dine feriepenge. Hvis du er gået ned i vederlag, skal dine feriepenge beregnes ud fra den højere løn, du havde i optjeningsåret. Hvis du er gået op i løn, beregnes feriepengene af den lavere løn, du havde tidligere.

20 procentsreglen gælder med andre ord begge veje ifølge ferieloven.

Ferietillæg

Som familieplejer optjener du ifølge ferieloven et ferietillæg i optjeningsåret.

Ferietillægget udgør én procent af lønnen. Udbetalingen af ferietillægget er uafhængig af, om ferien holdes med eller uden plejebørn.

Omkostningsdækkende ydelser

Når du og din familie holder ferie med plejebarnet, får du udbetalt de normale omkostningsdækkende ydelser som for eksempel kost og logi.

Når du holder ferie uden plejebarnet tilbageholder en del kommuner kostdelen af de omkostningsdækkende ydelser (I 2020 er beløbet 54 kroner pr. døgn).

Reglerne om omkostningsdækkende ydelser under ferien gælder, uanset om du har optjent ret til løn eller ej.

Udbetaling af feriepenge efter ferieårets udløb

Hvis du ikke har hævet dine feriepenge inden ferieårets udløb, tilfalder beløbet som udgangspunkt Arbejdsmarkedets Feriefond. I en række særlige tilfælde kan feriepengene dog udbetales efter regler, der administreres af Pensionsstyrelsen.

Hvis du har uhævede feriepenge efter ferieårets udløb, opfordres til, at du kontakter dit kredskontor.

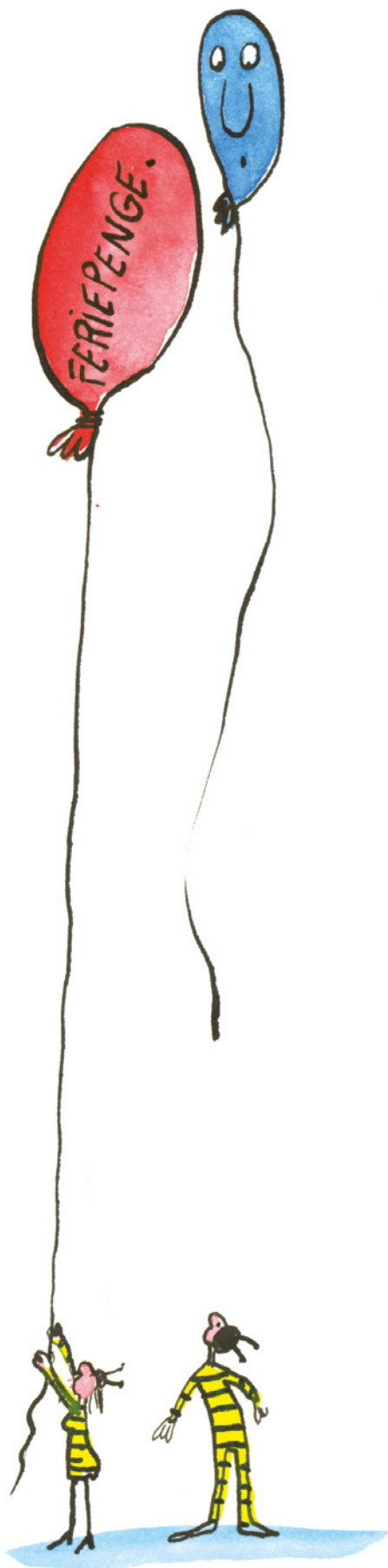
Den 5. ferieuge

Familieplejere har på samme måde som andre lønmodtagere ret til at få den 5. ferieuge udbetalt efter ferieårets afslutning, hvis den 5. ferieuge ikke er holdt som ferie.

Hvis du beder om at få den 5. ferieuge udbetalt, kan kommunen ikke afvise dette

Du kan her læse mere om 20 pct. reglen i denne ferievejledning til familieplejere

med henvisning til, at kommunen "troede", at du havde holdt den.

Efter reglerne i ferieloven skal afholdelse af ferie enten forhandles mellem arbejdstager (familieplejer) og arbejdsgiver (anbringende kommune) eller varsles af kommunen. Det betyder, at kommunen har pligt til at have klarhed over, hvornår en ansat holder ferie. Og hvis kommunen ikke kan godtgøre, at du har holdt den 5. ferieuge, skal feriepengene udbetales.

Retten til at få overført ferie

Lønmodtagere, der ikke er omfattet af en kollektiv overenskomst – og det er familieplejere ikke – kan aftale med deres arbejdsgiver, at optjent ferie ud over 20 dage kan overføres til det følgende år. Dette gælder selvfølgelig kun, når du har optjent ret til ferie ud over 20 dage hos din nuværende arbejdsgiver – altså typisk efter mere end 10 måneders ansættelse.

Fratræden og feriepenge

Når et plejeforhold ophører, har en familieplejer krav på feriepenge fra anbringende kommune.

Feriepengene svarer til 12,5 procent af den ferieberettigede løn både for det indværende optjeningsår og for den del af det tidligere optjeningsår, der endnu ikke er afholdt ferie for.

Sagt på en anden måde: Da optjeningsåret og ferieåret ikke følges ad, vil du – medmindre du slutter dit ansættelsesforhold den 31. december – have feriepenge til gode for perioder i to optjeningsår.

Der udbetales ikke feriepenge for omkostningsdækkende ydelser.

Ferie og aflastning

Familieplejere, der ansættes til aflastningsopgaver, er også omfattet af ferieloven. Det gælder, uanset om aflastningen er en selvstændig foranstaltning eller det er en del af en døgnanbringelse. Det betyder, at hvis du som familieplejer ansættes

i en kortvarig aflastningsopgave, har du krav på 12,5 procents feriepenge efter de almindelige regler for den periode, aflastningsopgaven varer.

De nye ferieregler

Med den nye ferielov, der træder i kraft pr. 1. september 2020, sker der en grundlæggende ændring i måden at optjene og afvikle ferie på. Der bliver indført et nyt begreb, der hedder samtidighedsferie.

Når man ændrer feriereglerne på den måde, bliver der også nogle overgangsregler fra gamle regler til nye regler.

Her gennemgås de vigtigste regler fra den nye ferielov.

- **Samtidighedsferie**

Samtidighedsferie betyder, at du kan afvikle ferie samtidig med, at du optjener den. Du skal således ikke vente et år eller mere på at holde den ferie, som du har optjent.

Du optjener som hidtil 2,08 dage pr. dages betalt ferie for hver måneds ansættelse og i praksis betyder det, at den ferie, som du optjener i september 2020 (2,08 dag), kan du fx afvikle allerede i oktober 2020.

- **Ferieåret**

Fremover kommer ferieåret til at gå fra 1. september til 31. august. Som følge af samtidighedsferien bliver optjeningsåret og ferieåret derfor det samme.

- **Ferieafholdelsesperiode**

På grund af de nye regler om samtidighedsferie er der behov for at have en længere periode til at holde sine 5 ugers ferie.

Der bliver derfor indført en ferieafholdelsesperiode, der går fra 1. september til 31. december året efter, dvs. i alt 16 måneder.

- **Indefrysning af feriemidler**

Når vi går fra det gamle system, hvor du optjener og afvikler ferie forskudt, til det nye system, hvor du kan afvikle ferie samtidig med, at du optjener den, vil du lige pludselig stå med 10 ugers ferie i stedet for de 5 uger, som du har krav på efter ferieloven.

For at undgå denne situation er der lavet en ordning, hvor de 5 ugers ferie, som du optjener fra 1. september 2019 til 31. august 2020, indefrysnes i en fond kaldet Lønmodtagernes Feriemidler. I fonden bliver pengene forrentet.

Du mister ikke pengene, men de udbetales først den dag, hvor du forlader arbejdsmarkedet fx for at gå på folkepension. Du kan også søge om, at få pengene udbetalt, hvis du går på efterløn eller social førtidspension.

- **Afholdelse af sommerferie i 2020**

Den ferie, som du har optjent i 2018, kan du afholde efter de nuværende regler fra 1. maj 2019 til 30. april 2020.

Herefter kan der komme en ændring i dit normale feriemønster, som du skal tage højde for.

Som følge af indefrysningsordningen har du kun optjent 16,64 dage til at holde sommerferie for. De 16,64 dage udgør den ferie, som du har optjent i perioden 1. januar – 31. august 2019 (8 x 2,08 dage).

De 16,64 dage er nok til at holde 3 ugers sommerferie, men hvis du plejer at holde fx 4 ugers sommerferie, så kræver det, at du har noget overført ferie.

- **Afholdelse af efterårsferie 2020**

Hvis du plejer at holde 1 uges efterårsferie, så skal du også her være opmærksom på, at de nye ferieregler

kan få en betydning for dine muligheder for at opretholde dit normale feriemønster.

Hvis du ikke har reserveret feriedage nok, kan du stå i den situation, at du kommer til at mangle nogle dage/timer.

Hvis du har holdt 3 ugers ferie, så har du brugt 15 dage af din saldo på 16,64 dage. Du har således 1,64 dage til overs samtidig med, at du i september 2020 har optjent nye 2,08 dage. I alt 3,72 dage.

Heldigvis er de nye regler indrettet på den måde, at det er muligt at "låne" feriedage, hvis du kan aftale det med arbejdsgiveren. Det kaldes også forskudsferie.

Hvis man har fået forskudsferie, bliver denne ferie betalt tilbage i takt med at du optjener ny ferie.

- **Op eller ned i vederlag**

Hvis du enten går op eller ned i vederlag, får det betydning, hvis du holder ferie med løn. Lønnen beregnes nemlig ud fra det antal vederlag, du fik, da du optjente ferien.

Hvis du fx fik 9 vederlag, da du optjente ferien, får du også løn svarende til 9 vederlag, når du afholder ferien, selv om du til den tid kun får 7 vederlag. Samme mekanisme gælder så også den anden vej.

Med den nye ferielov gælder den såkaldte 20%-regel ikke mere. Det var den regel, der betød, at kommunen skulle udligne forskellen, hvis du var gået mere end 20% op eller ned i løn/vederlag.

- **Ferietillæg**

Der sker også en lille ændring med ferietillægget. Efter ferieloven har du krav på et ferietillæg på 1%.

Efter de nye regler udbetales dette ferietillæg ad to omgange.

Ferietillæg for perioden fra den 1. september til den 31. maj udbetales sammen med lønnen for maj måned, mens ferietillæg for den resterende del af ferieåret udbetales sammen med lønnen for august måned.

- **Feriegodtgørelse i stedet for ferie med løn**

Fremover kan du fortsat vælge at få udbetalt feriegodtgørelse på 12 % af lønnen i stedet for at holde ferie med løn. Der er dog ændret i tidspunktet for, hvornår du skal meddele kommunen, hvis du ønsker feriegodtgørelse i stedet for løn.

Efter de nye regler skal du fremsætte dit ønske senest den 31. august, dvs. dagen før det nye ferieår starter. Det anbefales, at du fremsætter dit ønske skriftligt fx på en mail.

Du kan læse mere om de nye ferieregler her

Barsel og sygdom

At stå overfor længerevarende sygdom eller blive gravid er nogle af de situationer, hvor arbejdet som familieplejer giver anledning til størst udfordringer.

Det gør det selvfølgelig, fordi dit hverdags- og arbejdsliv er skruet sammen på en måde, hvor du ikke "bare" kan melde dig syg eller på barselsorlov. Teknisk set er familieplejere dækket ind som alle andre ved sygdom eller graviditet. Men at gå på barselsorlov eller på sygedagpenge kan få store konsekvenser for dine plejebørn og dig selv.

Derfor er det vigtigt, at du så hurtigt som muligt, hvis du står overfor enten en graviditet eller længerevarende sygdom – ud over at orientere din egen bopælskommu-

ne – kontakter dit kreds-kontor. Reglerne er udviklede, og du skal have hjælp til at få overvejet de forskellige løsningsmuligheder. Og du skal have tid at "mærke efter", hvad der vil være holdbart for din familie, hvad der er overskud til, og hvad der er muligt.

Barsel

Teknisk set kan en familieplejer ikke fyres på grund af graviditet. I praksis forholder det sig ofte anderledes, da nogle familieplejere har skrevet under på en kontrakt, hvor der står, at der ikke må være børn i familien, der er yngre end plejebarnet. Det er vigtigt at få drøftet dette forhold med anbringende kommune så hurtigt som muligt af hensyn til plejebarnet.

Derudover er der nogle helt fundamentale spørgsmål, du som familieplejer står overfor ved en graviditet:

Vil du kunne drage omsorg for plejebarnet/plejebørnene under graviditeten og efter fødslen? Her er det vigtigt at være ærlig overfor dig selv, din familie og kommunen. Hvis du kan svare "ja" til dette spørgsmål, vil løsningen være, at du ikke tager barselsorlov. Husk under alle omstændigheder at orientere kommunen om din graviditet.

Hvis du svarer "nej", vil plejetilladelsen så kunne overføres til din mand under dele af graviditeten og i den nødvendige periode efter fødslen? Drøft i god tid med kommunen, om dette kan lade sig gøre – afhængigt af plejeanbringelsen kan det betyde, at din mand skal tage orlov fra sit arbejde eller evt. gå ned i tid. Hvis plejetilladelsen overføres til din mand, har du krav på barselsdagpenge (men ikke løn/vederlag, medmindre dette er præciseret i kontrakten).

Hvis løsningen bliver, at du overfører plejetilladelsen til din mand, og du ud over at være familieplejer også har offentligt

pædagogarbejde, vil der blive udbetalt løn under orloven fra dette arbejde i henhold til barselsaftalen.

Du kan læse mere om de offentlige barselsregler her

Endelig kan du overveje, om den periode, hvor du skønner, at du ikke kan tage vare på dine plejebørn, vil være af så kort varighed, at du skal søge at få en støtteperson i hjemmet. Nogle kommuner er villige til dette for at bevare plejeforholdet.

Alle disse overvejelser kan måske ende med, at du ikke ser anden udvej end at afbryde plejeforholdet. Også her er det vigtigt at have kontakt til dit kreds-kontor, der kan rådgive dig om, hvordan du bedst forholder dig.

Sygdom

Mange af de overvejelser, du som familieplejer skal gøre dig, hvis du bliver (langvarigt) syg, er de samme som ved graviditet. Dette betyder i langt de fleste tilfælde, at en familieplejer, der er syg, ikke sygemelder sig overfor anbringende kommune og dermed fortaber retten til at få udbetalt sygedagpenge for arbejdet som familieplejer.

Men hvis du når til det resultat, at du vælger at melde dig syg over for kommune (og enten overfører plejetilladelsen til din ægtefælle eller afbryder plejeforholdet), er reglen, at anbringende kommune skal betale dine sygedagpenge de første 30 dage, hvis plejeforholdet har varet mere end otte uger, og indtægten omregnet til timer svarer til mindst 74 timer. Herefter overgår du til din egen kommune, hvor du også skal hente vejledning om sygedagpenge.

Hvis du har anden beskæftigelse ved siden af familieplejearbejdet, vil du i visse situationer kunne vælge kun at sygemelde dig fra dette arbejde.

Det er normalt en forudsætning for, at man kan få sygedagpenge, at man er uarbejdsdygtig – hvilket som nævnt for en familieplejer betyder, at man ikke har plejebørn boende. Det er dog anerkendt, at man – hvis man har flere typer beskæftigelse samtidig – i visse situationer på baggrund af en lægelig vurdering godt kan være sygemeldt fra det ene ansættelsesforhold og raskmeldt i det andet, uden at en ret til eventuel løn under sygdom bortfalder. Arbejdsgiveren skal dog være berettiget til refusion.

Situationen kan være kompliceret, så det må anbefales, at du – hvis du står overfor en sådan situation – tager kontakt til Socialpædagogernes lokale kredskontor samt bopælskommunen, som udbetaler sygedagpenge, for at få afklaret dine rettigheder i det konkrete tilfælde.

Plejebarns 1. sygedag og omsorgsdage

Hvis du har et andet arbejde ved siden af, og er omfattet af en overenskomst eller aftale, der giver dig ret til frihed ved barnets 1. og eventuelt 2. sygedag, vil du være omfattet af disse regler, såfremt plejebarnet bliver sygt.

Hvis du er omfattet af en offentlig overenskomst har du også ret til omsorgsdage.

Arbejdsskade

Ankestyrelsen har i principafgørelse fra 2010 (nummer 45-10) meldt ud, at familieplejere er omfattet af personkredsen i

arbejdsskadeloven. Familieplejere anses for at være i et tjenesteforhold i forhold til kommunen, og bliver dermed betragtet som ansatte. Ankestyrelsen har således fastslået at familieplejere er omfattet af arbejdsskadesikringsloven.

Hvis en familieplejer er udsat for en arbejdsulykke i forbindelse med plejebarnet, skal ulykken anmeldes til den anbringende kommune. Er der tale om en erhvervs sygdomssag som følge af mange års belastninger som familieplejer, skal lægen som udgangspunkt anmelde sygdommen til Arbejdsskadestyrelsen.

Hos Socialpædagogerne har vi et højt specialiseret team, der alene arbejder med medlemmernes arbejdsskadesager. Teamet er placeret i forbundshuset i København og du kan træffe teamet på 72 48 60 40.

Du kan læse mere om den hjælp du kan få ved arbejdsskader her

Forsikring

Udgangspunktet for de fleste forsikrings-selskaber er, at et plejebarn er dækket af familieplejerens private indbo- og ansvarsforsikring på linje med familiens egne børn. Normalt står det skrevet direkte i policen. Det anbefales dog, at du sikrer dig dette ved en henvendelse til dit forsikringsselskab og eventuelt får det bekræftet på tryk.

Indboforsikringen dækker normalt ved brand, tyveri og vandskader på husstandens indbo – herunder plejebarnets. Ansvarsforsikringen dækker skader på mennesker og ting udenfor husstanden, der forvoldes af de personer, der er omfattet af forsikringen, herunder altså også plejebarnet.

Der er to situationer, der typisk vil kunne volde problemer forsikringsmæssigt i en plejeaanbringelse.

Den ene er, hvis plejebarnet med forsæt ødelægger ting eller forvolder personskade i familieplejerens hjem. Den anden er, hvis plejebarnet med forsæt forvolder skade på mennesker eller ting udenfor husstanden.

I den første situation, hvor et plejebarn kommer til at ødelægge indbo i plejefamilien (eller gør det med forsæt) eller forvolder personskade i husstanden, dækkes

dette ikke af husstandens indboforsikring eller ansvarsforsikring.

Hvis familieplejeren eller kommunen i et konkret plejeforhold kan forudse, at der er stor risiko for, at plejefamiliens indbo kan blive ødelagt, eller der er risiko for personskade, kan kommunen ved kontraktindgåelsen købe en egentlig kasko- (all-risk) forsikring, der dækker alle skader på indbo og personer i plejefamilien. Alternativt kan man ved kontraktindgåelsen blot aftale, at kommunen dækker tingskader over et vist beløb.

Husk at sørge for, at det er kommunen og ikke plejefamilien, der hæfter for en eventuel selvrisiko.

I den anden situation, hvor plejebarnet med forsæt forvolder skade på ting eller mennesker udenfor husstanden, har en række forsikringselskaber en bestemmelse om, at dette dækkes, hvis "skadevolderen er under 14 år eller har manglet evnen til at handle fornuftsmæssigt på grund af sin sindstilstand". Men ifølge Forsikringsoplysningen skal man som familieplejer ikke læne sig for automatisk op ad denne formulering. For at den aktiveres, skal der ofte en lægeerklæring til. Hvis familieplejeren eller kommunen mener, denne risiko åbenlyst er til stede, vil det derfor igen være godt at drøfte en egentlig kaskoforsikring, som kommunen i så fald skal købe.

Plejebørn er ikke dækket automatisk ved ulykkestilfælde i familieplejerens hjem, i institutionen eller i fritiden. Her skal familieplejeren i givet fald købe individuelle, private ulykkesforsikringer for deres plejebørn og forsøge at få kommunen til at dække denne udgift.

Genforhandling af kontrakten

Det er normalt, at kontrakten indeholder en bestemmelse om, at den skal genforhandles én gang årligt. Det er meget fornuftigt på denne måde at gøre status og indgå i en fælles vurdering af, om forudsætningerne for den oprindeligt indgåede kontrakt fortsat holder.

Ikke mindst den første genforhandling er vigtig, fordi det ofte viser sig, at opgaven ikke helt svarer til den beskrivelse, der dannede udgangspunkt for den oprindelige kontrakt. Genforhandlingen kan eksempelvis resultere i nye aftaler vedrørende aflastning, aftaler om ændret aflønning eller nye aftaler om dækning af udgifter i forbindelse med plejeforholdet.

Ved genforhandlingen kan kontrakten ændres, men kun hvis parterne er enige om ændringerne. Såfremt der ikke kan opnås enighed om ændringerne, kører den gamle kontrakt i første omgang videre. Herefter har kommunen – eller du – mulighed for at opsig kontrakten. Hvis kommunen fremsender ny kontrakt med et lavere vederlagsniveau vil dette være at betragte som en opsigelse med tilbud om ansættelse på nye vilkår.

KL har i foråret 2019 udsendt Principper for god forhandlingsadfærd. Det fremgår blandt andet af disse principper, at man i forbindelse med forhandling af vederlag

- skal have en skriftlig indkaldelse med en tydelig dagsorden, så man har mulighed for at forberede sig.
- Viden om hvem der deltager på mødet, hvordan mødet forventes at forløbe etc.

Det fremgår også af de samme principper, at forhandlingen skal være baseret på faglig viden om barnet.

Du kan se alle principperne her

Kommunale udspil om vederlagsnedsættelse

Mange kommuner har gennem de sidste par år forsøgt over en bred kam at sætte deres familieplejere ned i antal vederlag for at spare penge. I en række tilfælde vil kommuner melde dette ud til familieplejerne kollektivt i deres kommune.

Andre steder foregår bestræbelserne på at spare som individuelle henvendelser til familieplejerne. Fælles for disse bestræbelser er, at forsøgene på vederlagsreduktioner ofte vil være en del af en kommunes initiativer i forbindelse med budgetforhandlinger eller andre tiltag og ikke et led i den normale drøftelse af de enkelte kontrakter i forbindelse med revision af handleplanen eller lignende.

Du skal altid kontakte din kreds, hvis du får en umotiveret henvendelse fra kommunen om, at den ønsker at tale vederlag med dig. Både for at kredsen kan skabe et overblik over, hvad der foregår i de enkelte kommuner, og for at du kan få råd om, hvordan du skal forholde dig.

FAKTA

Genforhandling

Vær forberedt hvis brevet eller opringningen kommer. For nogle kommer meldingen om, at kommunen ønsker at sætte vederlagene ned, som led i den årlige genforhandling af kontrakten. For andre kommer den som et – uventet – brev, en bisætning under et tilsynsbesøg eller som en opringning fra sagsbehandleren. Med hjælp fra forbundet og kredsene har vi samlet en række gode råd til dig, der står i situationen.

1. Udbed dig betænkningstid.
2. Kontakt din kreds. Her kan du få konkret vejledning om, hvilke spilleregler, kommunen skal overholde og om, hvordan du bedst selv forbereder dig. Samtidig er det kredsens mulighed for at få overblik over, om kommunens udspil er systematisk, og om der skal handles med breve og/eller medlemsmøder.
3. Aftal med kredsen om de skal med som din bisidder ved mødet med kommunen.
4. Bed om at kommunen som minimum følger KL's principper for god forhandlingsadfærd så du får skriftlig indkaldelse mv.
5. Kontakt a-kassen, så du kender reglerne for at få supplerende dagpenge.
6. Få aftalt en forhandling med den i kommunen, der har bemyndigelse til at træffe afgørelse i sagen.
7. Tænk inden mødet med kommunen på alternativer til vederlag – forlænget opsigelsesvarsel, omkostningsdækkede ydelser, særlig godtgørelse under ferie, kørselsgodtgørelse, pension, efteruddannelse.
8. Udbed dig evt. betænkningstid igen, før du indgår en ny aftale.

Socialpædagogerne tilbyder

Bisidderbistand

Hvis du skal til forhandling med kommunen om dine ansættelsesvilkår, har du mulighed for at få en bisidder med fra din lokale kreds. Det er ofte en god ide, at have en bisidder med. Dels har kredsen erfaring med at være bisiddere ved sådanne forhandlinger og du kan derfor drage nytte af denne ekspertise, dels er det altid rart at have et par ekstra øre med hvis der efterfølgende skulle opstå tvivl om, hvad der blev aftalt ved mødet.

Netværk for familieplejere

Fordi familieplejere arbejder meget alene, er behovet for at kunne deltage i et fagligt netværk indlysende. Familieplejerne i Socialpædagogerne har tilbud på tre forskellige niveauer.

En lokal organisering i kredsene: De lokale kredse laver forskellige arrangementer og netværksgrupper i samarbejde med de lokale familieplejeudvalg/ styregrupper for familieplejere. Her kan du få et kollegialt, fagligt netværk sammen med andre familieplejere i dit område. I netværket kan du og de øvrige familieplejere udveksle erfaringer, udvikle den faglige side af familieplejeområdet og afholde konferencer. På kredsenes hjemmesider kan du finde dit lokale netværk. Du har mulighed for selv at få indflydelse på, hvilke arrangementer der skal afholdes, hvis du tilslutter dig et lokalt netværk i din kreds. De lokale arrangementer annonceres i Socialpædagogen og familieplejernes nyhedsbrev Familieplejeren

Landsudvalget for familieplejere: Formanden for landsudvalget er Gitte Jensen.

Du kan læse mere om landsudvalget her

Landskonference for familieplejere: Der afholdes en årlig landskonference for familieplejere med faglige oplæg fra eksperter på familieområdet.

Landskonferencen afholdes hvert år i maj. På landskonferencen udveksler familieplejerne erfaringer, og de koordinerer og udvikler familieplejernes faglige linje og politik.

Her kan du læse mere om familieplejernes organisering i Socialpædagogerne og de mange tilbud, der er.

Kriseberedskab – Falck Healthcare

Familieplejere, der er fuldtidsforsikrede medlemmer af Socialpædagogerne, har adgang til kriseberedskab og psykologisk rådgivning i Falck Healthcare.

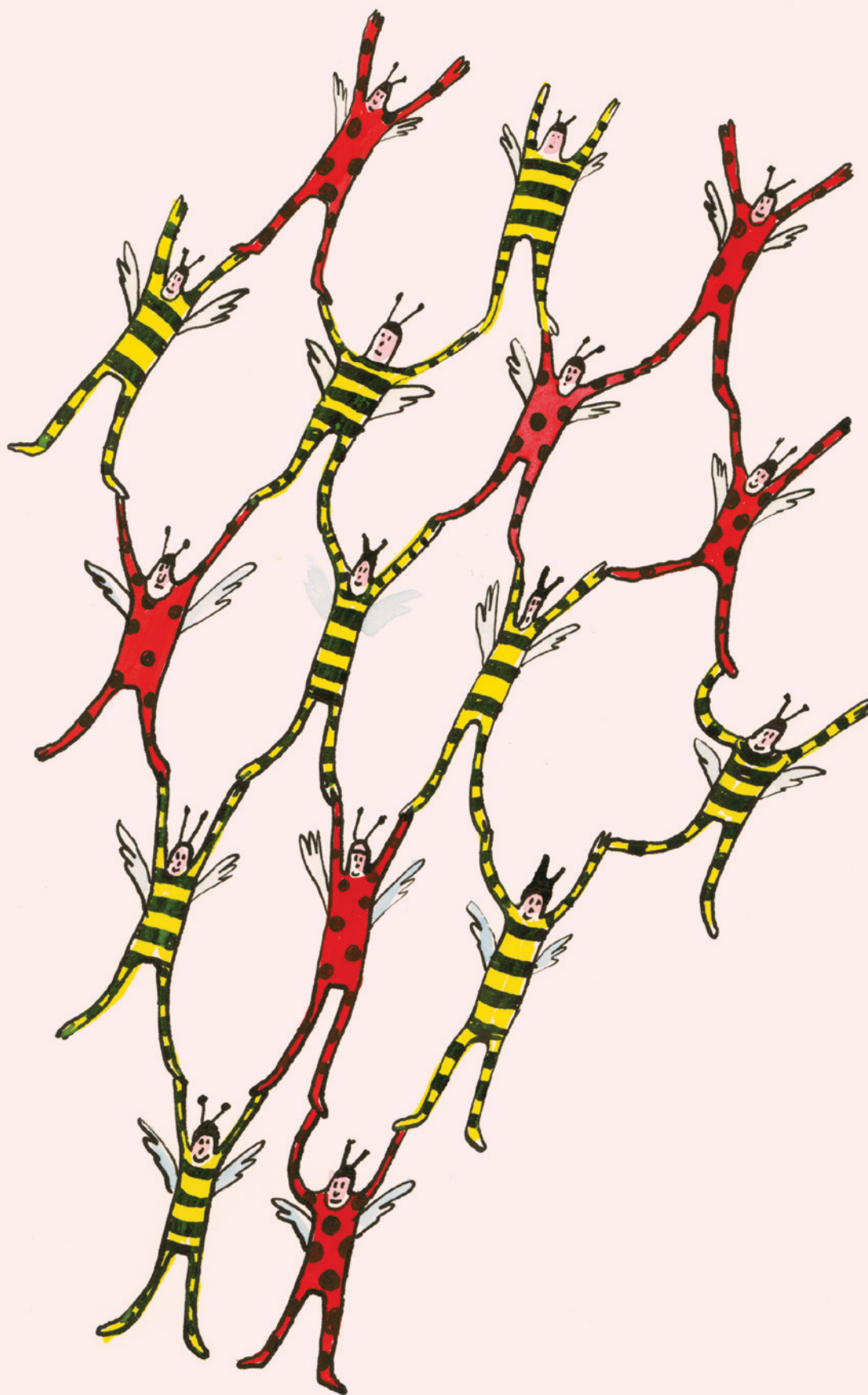
Kriseberedskabet giver mulighed for gratis hjælp døgnet rundt via Falck Healthcares Rådgivningscenter. Det er rettet mod de familieplejere, der kommer ud for en alvorlig hændelse, f.eks. vold, trusler, ulykker, alvorlig sygdom, dødsfald eller står i anden alvorlig livskrise med f.eks. psykiske og eksistentielle problemer, misbrug eller stress, som hverken Socialpædagogerne, kommunen eller netværket kan hjælpe med.

I rådgivningscenteret sidder medarbejdere, der er særligt uddannet til at tale med mennesker, som befinder sig i en vanskelig situation. Efter en afdækkende samtale kan du få hjælp fra et tværfagligt team, bestående af psykologer, speciallæger i psykiatri, misbrugskonsulenter, advokater, revisorer og socialrådgivere. Al henvendelse til Falck Healthcare er anonym.

Du skal ved henvendelse oplyse dit navn, at du er familieplejer i Socialpædagogerne, dit personlige medlemsnummer, som er blevet udsendt af forbundet til alle fuldtidsforsikrede familieplejere og hvilken kreds i Socialpædagogerne, du tilhører. Oplysningerne bliver brugt til en anonymiseret statistik.

Nummeret til Falck Healthcares døgnåbne, psykologiske rådgivning er 70 10 20 12.

04

NÅR PLEJE- FORHOLDET SLUTTER ELLER AFBRYDES

Et plejeforhold kan stoppe af mange forskellige årsager. Det kan være planlagt eller uplanlagt og det kan være mere eller mindre harmonisk set fra de involverede parter side.

Planlagt ophør

Som beskrevet tidligere, skal det af handleplanen (og derfor i aftalen mellem kommunen og dig samt i ansættelseskontrakten) fremgå, hvordan anbringende kommune ser på plejeforholdets tids-horisont. Handleplanen skal minimum revideres én gang hvert halve år, og det omfatter en drøftelse af, om plejebarnet fortsat skal være anbragt og skal være det i din familie.

Som nævnt tidligere er du som familieplejer ikke part i plejebarnets sag og skal derfor ikke partshøres, inden anbringende kommune, plejebarnets forældre (i en frivillig anbringelse) eller i visse tilfælde plejebarnet selv beslutter, at plejeanbringelsen skal stoppe, begrundet i børnesagen.

Men som beskrevet i kapitel 3 (afsnittet om plejeforældres høringsret ved ændring af afgørelser) har kommunen pligt til at indhente en udtalelse fra jer, inden den træffer afgørelse om en hjemgivelse eller en ændring af anbringelsessted.

Hvis det hele ender med, at plejeanbringelsen skal stoppe, skal du varsles med den frist, der findes i ansættelseskontrakten.

Opsigelsen skal meddeles skriftligt – også så du lever op til reglerne for at kunne modtage dagpenge – og det skal fremgå, med hvilket varsel, du opsiges. Herudover skal opsigelsen være begrundet.

Hvis det er dig, der ønsker at stoppe plejeforholdet, skal du benytte kontraktens opsigelsesvarsel.

Uplanlagt ophør/faktisk afbrydelse

En særlig situation opstår, når afbrydelsen af plejeforholdet sker uden forudgående drøftelse og planlagt forløb. Man taler i denne forbindelse om en faktisk afbrydelse, og med det mener man, at uanset handleplaner og andre aftaler er plejeforholdet de facto stoppet, fordi plejebarnet ikke længere opholder sig i plejefamilien.

I nogle tilfælde vil den faktiske afbrydelse ske med anbringende kommunes viden. I andre tilfælde vil kommunen ikke kende til afbrydelsen.

Det er vigtigt, at du med det samme, du får kendskab til, at afbrydelsen er en realitet, kontakter kommunen og oplyser den om situationen. Også i situationer, hvor du tror, at kommunen ved besked. Det fremgår af vejledningen til KL's standardkontrakt og er naturligt, at den stund, at kommunen både er ansættelsespart og ansvarlig i børnesagen.

Det fremgår også af vejledningen, at vederlagsretten ifølge KL ophører automatisk henholdsvis 14 dage (i de første tre måneder af plejeforløbet) eller en måned efter den faktiske afbrydelse, medmindre der foreligger en anden aftale mellem kommunen og familieplejeren. Ifølge KL's standardkontrakt er kommunen således ved en faktisk afbrydelse ikke forpligtet til at sende en egentlig opsigelse, medmindre kommunen kontraktligt har forpligtet sig til det.

Socialpædagerne deler ikke denne opfattelse. Socialpædagerne mener selvfølgelig, at du har en pligt til straks telefonisk at underrette kommunen ved en faktisk afbrydelse af plejeforholdet. Også uanset, at du tror, du selv kan "reparere" på situationen. Men det er vores opfattelse, at kommunen i alle tilfælde – også der, hvor det kan virke åbenlyst, at begge parter ved, at plejeforholdet er afsluttet – skal opsige dig med de varsler, der ligger i kontrakten, også selvom du har skrevet

under på standardkontrakten. Husk af hensyn til udbetaling af dagpenge at få opsigelsen skriftligt.

Det ovenstående fjerner ikke din forpligtelse til selv at forsøge at få afklaret, hvad der skal ske efter en faktisk afbrydelse, som kommunen er blevet gjort bekendt med, men hvor den ikke selv tager initiativ til en formel opsigelse. I sådanne situationer anbefaler vi, at du retter henvendelse til kommunen med henblik på en afklaring af det videre forløb. Som i andre tilfælde opfordrer Socialpædagerne til skriftlighed af hensyn til et eventuelt videre forløb i sagen.

Ophør begrundet i forhold hos familieplejeren

I visse tilfælde begrundes kommunen en beslutning om at standse plejeanbringelsen med forhold i plejefamilien, der ifølge kommunen vil komme plejebarnet til skade. Det kan være en konflikt mellem dig og plejebarnets forældre, som kommunen ikke mener, kan løses hensigtsmæssigt, eller det kan være på grund af konflikter mellem kommunen og dig.

Du er i disse tilfælde part i sagen og du skal partshøres om opsigelsesgrundlaget inden kommunen kan træffe endelig afgørelse om opsigelse.

Kan jeg klage over en afgørelse om at plejebarnet skal flyttes?

Som familieplejer er du ikke part i plejebarnets sag og du har derfor ikke klageadgang i barnets anbringelsessag.

Du har dog altid mulighed for at underrette Ankestyrelsen og Ankestyrelsen kan tage sagen op, hvis de vurderer at der ikke er grundlag for at flytte et plejebarn.

Flytning af plejebarn skal i nogle tilfælde for Børn og Ungeudvalget

Børn og Ungeudvalget er et udvalg i kommunen.

Børn og unge-udvalget består af

- 2 medlemmer valgt af og blandt kommunalbestyrelsens medlemmer
- 1 dommer
- 2 pædagogisk-psykologisk sagkyndige.

Børn og unge-udvalget kan bl.a. træffe afgørelser om

- tvangsmæssig undersøgelse af et barns eller en ungs forhold
- tvangsmæssig anbringelse af et barn eller ung uden for hjemmet
- afbrydelse af samvær eller kontakt mellem barnet eller den unge og forældremyndighedsindehaver under en anbringelse
- overvåget samvær under en anbringelse.

I nogle tilfælde skal en flytning af et plejebarn forelægges Børn og Ungeudvalget i kommunen. Kommunen kan altså ikke flytte barnet med mindre Børn og Ungeudvalget har truffet afgørelse herom.

Det fremgår af en principafgørelse fra Ankestyrelsen fra 25. oktober 2019, at hvis forældremyndighedsindehaver eller en ung over 12 år ikke giver samtykke til ændret anbringelsessted, så skal der kigges på årsagen til flytningen.

1. Hvis plejebarnet flyttes fordi det vurderes at plejefamilien ikke kan løfte opgaven så skal sagen forelægges Børn og Ungeudvalget
2. Hvis plejebarnet flyttes fordi plejefamilien opsiges på grund af uenighed om vederlagene så skal sagen som udgangspunkt ikke forelægges Børn og Ungeudvalget.

Du kan læse principafgørelsen her

Efterværn og opretholdt anbringelse

Unge i Danmark flytter hjemmefra når de er gennemsnitligt 21 år. Selvom plejebørn bliver myndige når de fylder 18 år, er det langt fra altid ensbetydende med at de er parate til at stå på egne ben. Anbragte unge kan fortsat have et stort behov for støtte.

Der er to muligheder i serviceloven for et plejebarn kan blive i sin plejefamilie efter plejebarnet fylder 18. år. Disse kaldes efterværn og opretholdt anbringelse. Hvilken mulighed der skal anvendes, afhænger af, om der er et såkaldt udviklingsigte for plejebarnet.

Efterværn - hvis der er udsigt til en positiv udvikling mod en selvstændig voksertilværelse

Servicelovens § 76, stk. 3 nr. 1 giver mulighed for, at unge, som er anbragt udenfor hjemmet, kan blive i en anbringelse efter de fylder 18 år. Målgruppen er unge mellem 18 og 22 år. Der er 3 krav, som skal være opfyldt, for at der kan bevilges efterværn:

- Efterværnet „må anses for at være af væsentlig betydning af hensyn til den unges behov for støtte“
- Den unge er indforstået med efterværnet
- Efterværnet ”skal bidrage til en god overgang til en selvstændig tilværelse og herunder have fokus på at understøtte den unges uddannelse og beskæftigelse samt øvrige relevante forhold, f.eks. anskaffelse af selvstændig bolig.”

Principafgørelse om efterværn

Ankestyrelsen har i en principafgørelse slået fast, at der udover ovenstående, også er krav om, at der skal ”være udsigt til en positiv udvikling i perioden med efterværn.” Begrebet positiv udvikling uddybes i principafgørelse 95-13:

”Ved vurderingen af, om der vil være en positiv udvikling, skal der være et fremadrettet fokus på den unges livssituation og evne til at føre en selvstændig tilværelse. Dette indebærer fokus på den unges uddannelse og beskæftigelse samt andre relevante forhold, eksempelvis stabil og selvstændig boligsituation, økonomihåndtering, husholdning mv.”

Principafgørelsen slå dog fast, at der ikke er krav om, at den unge skal være helt selvhjulpne, når den unge fylder 23 år.

Opretholdt anbringelse - hvis der ikke er udsigt til en positiv udvikling mod en selvstændig voksertilværelse

Servicelovens § 76 a giver mulighed for, at unge, som er anbragt i en plejefamilie, kan blive i en plejefamilie efter de fylder 18 år. Målgruppen er unge mellem 18 og

22 år med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne. Der er 3 krav, som skal være opfyldt, for at der kan bevilges opretholdt anbringelse:

- Anbringelsen må anses for at være af væsentlig betydning af hensyn til den unges behov for støtte
- Den unge eller dennes værge er indforstået med opretholdelse af anbringelsen
- Anbringelsen "skal bidrage til en god overgang til voksenlivet og herunder have fokus på omsorg og forberedelse til den unges næste boform."

Målgruppen for opretholdt anbringelse er yderligere beskrevet i lovbemærkningerne (L 15/2013):

"Lovforslagets målgruppe foreslås at være unge, der vurderes at være afhængig af massiv støtte i deres voksentilværelse, herunder bl.a. omfattende støtte i forbindelse med deres boligsituation. Det kan f.eks. være unge med svære multiple funktionsnedsættelser, svære psykiske lidelser m.v. af et sådan omfang, at de uanset mulighederne for støtte efter den sociale eller anden lovgivning, herunder beskæftigelse i et fleksjob, ikke vil være i stand til at blive selvforsørgende ved indtægtsgivende arbejde eller gennemføre en kompetencegivende uddannelse. Unge med fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse, som på trods af deres funktionsnedsættelse vurderes at kunne gennemføre en kompetencegivende uddannelse eller opnå og fastholde et arbejde, falder således uden for lovforslagets målgruppe, idet disse unge vil være omfattet af målgruppen for efterværn i servicelovens § 76."

Principafgørelse om opretholdt anbringelse

Ankestyrelsen har i en principafgørelse truffet en afgørelse om opretholdt anbringelse. Principafgørelse 10-15 slår fast, at:

"En ung mellem 18 og 22 år er omfattet af personkredsen for opretholdt anbringelse, når vedkommende har et omfattende støttebehov på grund af betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, og når der som følge heraf ikke er udsigt til en selvstændig voksentilværelse."

Principafgørelsen slår fast, at den unge, forud for bevilling, gerne må have gennemgået en vis udvikling og i begrænset omfang have kunnet forbedre sine færdigheder.

Du kan læse afgørelsen her

Er det muligt at flytte i en anden plejefamilie?

Servicelovens § 76 a, stk. 2 giver mulighed for, at en ung kan flytte til en anden plejefamilie, hvis den nuværende plejefamilie ikke længere er egnet. I den situation kan kommunen tilbyde den unge anbringelse i en anden plejefamilie, som den unge har en nær relation til og er tryk ved.

Opholdskommune

Børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, har selvstændig opholdskommune i den kommune, der har truffet afgørelse om anbringelsen. Den selvstændige opholdskommune skal hjælpe barnet eller den unge under anbringelsen. Anbringelsen ophører senest, når den unge fylder 18 år. Den dag, den unge fylder 18 år, får den unge opholdskommune i den kommune, hvor han eller hun bor eller sædvanligvis opholder sig. Det følger af retssikkerhedslovens § 9, stk. 2.

Inden den unge fylder 18 år

Den selvstændige opholdskommune skal senest seks måneder inden, den unge fylder 18 år, afgøre, om han eller hun er i målgruppen for efterværn eller opretholdt anbringelse.

Vurderer den selvstændige opholdskommune, at den unge er i målgruppen for efterværn, og vil den unge få en ny opholdskommune på sin 18-årsdag, skal opholdskommunen sende den unges

reviderede handleplan til den nye opholdskommune. Den nye opholdskommune har efter serviceloven en særlig kompetence til også at afgøre, om den unge er i målgruppen for efterværn, selvom kommunen endnu ikke er blevet opholdskommune for den unge. Den nye opholdskommune har 30 dage til at træffe afgørelse.

Opholdskommunens pligt til at hjælpe

Opholdskommunen for en ung, der er fyldt 18 år, har pligten til at hjælpe den unge. Det følger af retssikkerhedslovens § 9, stk. 1, og gælder også for unge, der er bevilget efterværn efter servicelovens § 76.

Opholdskommunen skal vurdere den unges behov og tilbyde den rette støtte.

Når en ung i efterværn flytter til en ny kommune, overtager den nye opholdskommune pligten til at hjælpe den unge.

Den tidligere opholdskommune bevarer forpligtelsen ved opretholdt anbringelse

Hvis den unges opholdskommune træffer afgørelse om opretholdt anbringelse, er det fortsat denne kommune, der har forpligtelsen overfor den unge, også selvom den unge får ny opholdskommune når vedkommende fylder 18 år.

En principafgørelse fra Ankestyrelsen fra 2019 (27-19) beskriver de noget komplicerede regler for, hvem der er kan træffe afgørelse om henholdsvis efterværn og opretholdt anbringelse.

Den unges opholdskommune skal senest 6 måneder forud for ophør af en anbringelse ved det fyldte 18. år træffe afgørelse om, hvorvidt den unge har behov for efterværn eller opretholdt anbringelse, og i givet fald træffe afgørelse om, hvilke foranstaltninger der skal iværksættes.

Hvis en ung, der har været anbragt indtil sit fyldte 18 år, skifter opholdskommune

ved det fyldte 18 år, skal den hidtidige opholdskommune (A) oversende den reviderede handleplan til den unges nye opholdskommune (B). Den nye opholdskommune (B) skal herefter inden 30 dage fra modtagelse af sagen træffe afgørelse om, hvorvidt den unge har behov for efterværn.

Den hidtidige opholdskommune (A)'s afgørelse er ikke bindende for den nye opholdskommune (B).

Den nye opholdskommune (B) kan, så længe den unge er under 18 år, alene træffe afgørelse om efterværn. Den nye opholdskommune (B) kan ikke træffe afgørelse om, at anbringelsen opretholdes efter servicelovens § 76 a. Grunden hertil er, at den nye opholdskommune (B) ikke kan pålægge den hidtidige opholdskommune (A) at beholde pligten til at yde den unge hjælp efter serviceloven.

Når den unge er fyldt 18 år, og vedkommende ikke er i en opretholdt anbringelse efter servicelovens § 76 a, skal den nye opholdskommune (B) træffe alle afgørelser om den unges forhold. Kommunen kan herunder også træffe afgørelse om, at den unge skal tilbydes opretholdt anbringelse efter § 76 a, men det ændrer ikke på, at den nye opholdskommune (B) fortsat har pligten til at yde den unge hjælp.

Hvis det er åbenbart, at den hidtidige opholdskommune (A) har forsømt at give et relevant tilbud om opretholdt anbringelse, kan den nye opholdskommune (B) gøre refusionskrav gældende i overensstemmelse med retssikkerhedslovens regler herom.

I den konkrete sag vurderede den hidtidige opholdskommune, at den unge skulle tilbydes efterværn. Den nye opholdskommune vurderede imidlertid, at den unges vanskeligheder var så omfattende, at den unge ikke var omfattet af personkredsen for efterværn. Det vurderedes også, at den unge formentlig var omfattet af den personkreds, der kan tilbydes opretholdt

anbringelse. Den nye opholdskommune kunne dog ikke træffe afgørelse om opretholdt anbringelse. Grunden hertil er, at opretholdt anbringelse ikke fremgår af servicelovens § 68, stk. 14, der alene omtaler servicelovens § 76.

Kommunen kan ikke tidsbegrænse en afgørelse om efterværn

Efterværn kan ikke tidsbegrænses på forhånd. En kommune gav i 2010 en ung ret til efterværn i sin plejefamilie i et år, efter at den unge var fyldt 18 år. Kommunen vurderede, at den unge på et senere tidspunkt ville være i stand til at flytte i egen bolig men havde brug for mere tid i plejefamilien inden en udslusning. Den unge klagede til det sociale nævn over, at efterværnet var gjort tidsbegrænset, men det sociale nævn gav kommunen medhold. Herefter klagede den unge til Ankestyrelsen, der i overensstemmelse med reglerne gav nævnet mulighed for at genoverveje sin stilling – men nævnet fastholdt overfor Ankestyrelsen. Ankestyrelsen afgjorde herefter i enighed, at en kommune IKKE har mulighed for at tidsbegrænse efterværnet. En afgørelse om efterværn kan udelukkende besluttet standset, når den unge ikke længere har behov for den, eller når den unge fylder 23 år.

Det er Socialpædagogernes opfattelse, at selvom afgørelsen kun vedrører efterværn vil princippet også være gældende ved afgørelse om opretholdt anbringelse.

Klagemuligheder

Den unge har mulighed for at klage over afslag på efterværn eller opretholdt anbringelse. Plejefamilien har ikke mulighed for at klage.

Ankestyrelsen har i sin juridiske hotline forholdt sig til spørgsmålet om hvorvidt en klage fra en ung om kommunens afgørelse har såkaldt opsættende virkning – altså at kommunen skal afvente Ankestyrelsens afgørelse før den kan handle. Hotlinen gav dette svar

Der klages over at anbringelsen ikke opretholdes, en afgørelse truffet ved det 17½ år. En sådan klage har opsættende virkning, jf RSL § 72, stk. 3, så anbringelsen opretholdes, indtil Ankestyrelsen har taget stilling og måske også fremadrettet hvis Ankestyrelsen bestemmer at anbringelsen skal opretholdes

Skal den unge betale for efterværn eller opretholdt anbringelse

Efter servicelovens § 160, skal unge over 18 år, der får efterværn i form af døgnophold eller i et udslusningsophold, som udgangspunkt betale for opholdet.

Det er kommunen, der fastsætter og opkræver efterbetalingen.

Betalingen tager udgangspunkt i den unges arbejdsindtægt, kontanthjælp eller anden indtægt. Ved fastsættelse af egenbetalingens størrelse skal kommunerne sammenligne udgiften til den konkrete bolig med udgiften til sammenlignelige boformer. Desuden kan kommunen fastsætte betaling for kost og andre ydelser under hensyn til, at den unge får mulighed for at opfylde sine hidtidige forpligtelser og har et rimeligt beløb til personlige fornødenheder, herunder til transport, tøj og lommepenge.

Hvis den unge ikke har en indtægt, kræves der ingen betaling for opholdet. I disse tilfælde skal kommunen betale et beløb til personlige fornødenheder (lommepenge) indtil den unge har et indtægtsgrundlag.

Fleksibelt efterværn

Uanset om der er iværksat efterværn eller ej skal den unge, i det omfang det er muligt, have mulighed for at vende tilbage kortvarigt til den tidligere plejefamilie. Baggrunden er, at unge, der har været anbragt i lang tid hos den samme plejefamilie, ofte har opbygget et tæt forhold til familien. Kommunen har ansvar for at sikre, at denne mulighed findes, eksempelvis ved at træffe aftaler med plejefamilien om det.

Kortvarigt kan forstås som besøg ved plejefamilien i forbindelse med f.eks. ferier og højtider, da nogle tidligere anbragte unge kan have et meget sparsomt netværk og kan savne nogen at fejre eksempelvis jul og fødselsdag med.

Genetablering af støtte

Mange unge ser frem til et selvstændigt voksenliv og har måske afslået den tilbudte efterværnsstøtte. I andre tilfælde har kommunen vurderet, at den unge ikke er i målgruppen for efterværn og der er derfor ikke truffet beslutning om efterværn til den unge.

Hvis det viser sig at den unge har behov for mere omfattende støtte, er der efter serviceloven mulighed for at vende tilbage til deres tidligere plejefamilie. Tildeling eller genetablering af foranstaltninger kan ske

1. hvis den unge fortryder tidligere at have afvist støtte, og behovet fortsat er til stede
2. hvis den unges situation ændrer sig, så der senere opstår et behov for støtte
3. hvis støtten er ophørt, og behovet derfor opstår igen

Vederlag ved efterværn og opretholdt anbringelse

Når den unge overgår til efterværn eller opretholdt anbringelse, er det vores erfaring at mange kommuner har til hensigt at sætte vederlagene ned.

I KL's vejledning om gennemsnitsmodellen fra efteråret 2019 fremgår det, at plejeopgavens omfang i langt de fleste tilfælde ved efterværn vil være blevet mindre som følge af at den unge er i gang med at etablere en selvstændig voksertilværelse med uddannelse og beskæftigelse og derfor ikke har helt det samme behov for støtte.

At den unge bliver 18 år er og overgår til efterværn er efter Socialpædagogernes opfattelse, langt fra ensbetydende med at opgaven med at varetage omsorgen for den unge bliver lettere. Et af kriterierne for at være inden for målgruppen til efterværn er jo netop, at der fortsat er behov for støtte og såfremt der er tale om opretholdt anbringelse er der tale om unge med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne. Ved opretholdt anbringelse er støttebehovet altså betydeligt.

Du bør altid kontakte din kreds så du kan få vejledning i forhold til hvordan du skal forholde dig i forhold til den aftale om vederlag der skal indgås med kommunen i forbindelse med at anbringelsen ændres til efterværn eller opretholdt anbringelse.

Du kan læse mere om efterværn og opretholdt anbringelse her

A-kasseforhold

Generelt

Som familieplejer/aflastningsfamilie har du samme rettigheder som alle andre lønmodtagere med hensyn til medlemskab og udbetaling af ydelser fra en a-kasse. Det betyder, at du normalt kan få dagpenge eller efterløn fra a-kassen, når ansættelsesforholdet opfylder følgende betingelser:

- At der foreligger en aftale mellem den anbringende kommune og dig
- At aftalen indeholder et opsigelsesvarsel
- At lønnen (plejevederlagene) er skattepligtig indkomst
- At du i øvrigt er omfattet af vilkår som kendetegner lønmodtagerarbejde, f.eks. at du er omfattet af ferieloven.

Dagpengeret

For at være berettiget til dagpenge skal du opfylde et krav om mindst 1 års medlemskab af a-kassen. Konkret optjenes dagpengeret på to forskellige måder. Nemlig via et indkomstkrav eller et beskæftigelseskrav (se nedenfor). Det er kun løn/arbejde i en medlemsperiode, der tæller med, når a-kassen skal afgøre, om du er berettiget til dagpenge.

Indkomstkrav

Hvis du ikke tidligere har fået dagpenge - eller hvis din dagpengeret er forældet - skal du opfylde et indkomstkrav. For at være berettiget til dagpenge skal du inden for de seneste 3 år have haft en indkomst på mindst 238.512 kr. som fuldtidsforsikret og 159.012 kr. som deltidsforsikret (2020 niveau). Perioden på 3 år kan forlænges, hvis du har været syg eller på barsel.

Du kan dog højst medregne 19.876 kr. (13.251 kr. hvis du er deltidsforsikret) pr. måned. Det betyder, at du ikke kan optjene ret til dagpenge på kortere tid end 1 år. Du kan godt tælle indtægten med, selvom den er under 19.876/13.251 kr. i en måned. Det

betyder blot, at det vil tage mere en 1 år at optjene ret til dagpenge.

Indkomst er både A- og B-indkomst samt overskud fra selvstændig virksomhed. Du kan opfylde indkomstkravet på baggrund af lønindkomst alene, men du kan også kombinere det med eksempelvis overskud fra selvstændig virksomhed.

Hvis du bliver aflønnet med mindst 5 vederlag (22.116 kr. pr. måned), kan indkomstkravet således opfyldes efter 12 måneders arbejde. Får du et mindre antal vederlag, tager det tilsvarende længere tid, før indkomstkravet er opfyldt.

Beskæftigelseskrav

Hvis du har en gyldig dagpengeret fra en tidligere ledighedsperiode, kan du generhverve en ny dagpengeret ved at arbejde 1.924 timer inden for 3 år som fuldtidsforsikret eller 1.258 timer som deltidsforsikret. Igen kan perioden på 3 år forlænges, hvis du har været syg eller på barsel.

Familieplejere har i sagens natur ikke en fast defineret arbejdstid. I relation til arbejdsløshedsforsikringslovens bestemmelser kaldes den type arbejde for ukontrollabelt arbejde.

Ved ukontrollabelt arbejde skal a-kassen finde antallet af løntimer ved at dividere lønnen (vederlagene) med en fast omregningsfaktor, som i 2020 udgør 123,97 kr. Uanset antallet af vederlag kan a-kassen dog højst medregne, hvad der svarer til omregnede 160,33 timer pr. måned.

Beskæftigelseskravet kan derfor opfyldes ved 12 måneders arbejde, hvis du er aflønnet med mindst 5 vederlag (22.116 kr. / 123,97 = 178,40 timer – dog regnes der højst 160,33 timer med pr. måned).

Omregningsfaktoren fastsættes hvert år pr. den 1. januar af Beskæftigelsesministeriet, og gælder således alle a-kasser og alle faggrupper.

Virksomhedsskatteloven

Hvis du i forbindelse med arbejdet som familieplejer eller aflastningsfamilie benytter dig af virksomhedsskatteloven, bliver arbejdet betragtet som selvstændig virksomhed. I så fald vil du være omfattet af a-kassereglerne for selvstændige erhvervsdrivende. Disse afviger væsentligt fra de regler, som gælder for lønmodtagere. Kontakt derfor altid a-kassen, hvis du overvejer at bruge virksomhedsskatteloven i dit arbejde som familieplejer.

Beregning af dagpengesats

Vi skal beregne din dagpengesats på baggrund af dine 12 bedste lønmåneder inden for de seneste 2 år. Du vil få udbetalt dagpenge med den højeste sats, hvis du har haft en lønindkomst på mindst 23.047 kr. pr. måned. Med andre ord vil du få udbetalt maksimale dagpenge, som udgør 19.083 kr. pr. måned (12.722 kr. som deltidsforsikret) i 2020, hvis du i mindst 12 måneder er blevet aflønnet med 6 vederlag eller mere. Har du haft en mindre indkomst, vil dine dagpenge udgøre 90% af din hidtidige lønindkomst.

Som familieplejer skal du være opmærksom på, at det kun er egentlige lønandele, som indgår i beregningen. Hverken de omkostningsdækkende ydelser eller dækning af engangsudgifter kan regnes med ved beregning af en sats.

Du finder altid de aktuelle satser på www.sl.dk

Beregning af efterlønsats

Som udgangspunkt udbetaler a-kassen efterløn med en fast sats på 91% af den maksimale dagpengesats. Det svarer til 17.366 kr. (11.577 kr. hvis deltidsforsikret) pr. måned i 2020.

Du kan dog få en højere sats, hvis du fortsætter med at arbejde, når du har fået dit efterlønsbevis. Der gælder forskellige krav alt efter, hvornår du er født. Det kan du læse mere om på www.sl.dk/efterloen.

Supplerende dagpenge

Hvis du i en ledighedsperiode arbejder som familieplejer eller aflastningsfamilie, kan du måske få udbetalt supplerende dagpenge. Det afgørende er, om du kan stå til rådighed for (det øvrige) arbejdsmarkedet, herunder overtage andet arbejde med dags varsel. Som udgangspunkt skal du derfor:

- Have en underskrevet frigørelsesattest, hvor din arbejdsgiver giver afkald på opsigelsesvarslet
- Være tilmeldt jobcentret og stå til rådighed for arbejdsmarkedet
- Være aktivt jobsøgende i tilstrækkeligt omfang

Både familieplejere og aflastningsfamilier har som altovervejende udgangspunkt et opsigelsesvarsel over for den anbringende myndighed. Og kommunerne vil sjældent udstede en frigørelsesattest, som giver mulighed for, at du kan fratræde uden varsel.

Derfor kan du oftest alene få supplerende dagpenge, hvis plejebarnet (eller barnet i aflastning) på ingen måde er til hinder for, at du kan påtage dig andet arbejde på fuld tid. Det vil jo ofte være tilfældet, hvis det anbragte barn på mange måder indgår som familiens evt. egne børn. Her tænkes på, at du har pasning til barnet fx i form af skole og fritidsordning eller børnehave. Det er også et krav, at der ikke er aftalt særlige vilkår i plejekontrakten om, at du fx kun må påtage dig deltidsarbejde ved siden af dit arbejde som familieplejer.

Hvis du har deltidsarbejde, skal a-kassen modregne timerne i dine dagpenge. Det sker ved, at dine vederlag omregnes med en omregningsfaktor, som i 2020 udgør 247,53 kr. Får du fx 2 vederlag, skal a-kassen modregne 35,73 timer (8.846:247,53 kr.) pr. måned.

Vær opmærksom på, at du kun kan få udbetalt supplerende dagpenge, hvis der sker udbetaling for mindst 14,8 timer pr. måned.

Supplerende efterløn

Du kan få udbetalt supplerende efterløn, hvis du har arbejde som familieplejer eller aflastningsfamilie i din efterlønsperiode. Det er underordnet, om du har et opsigelsesvarsel eller ej. Det skyldes, at du som efterlønner ikke skal stå til rådighed for arbejdsmarkedet.

A-kassen skal modregne arbejdet i din efterløn. Det sker ved, at dine vederlag omregnes med en omregningsfaktor, som i 2020 udgør 247,53 kr. Får du fx 2 vederlag, skal a-kassen modregne 35,73 timer (8.846:247,53 kr.) pr. måned.

Vær opmærksom på, at du kun kan få udbetalt supplerende dagpenge, hvis der sker udbetaling for mindst 14,8 timer pr. måned. Får du et såkaldt lempet fradrag, kan du kun få supplerende efterløn, hvis du har mindst 32,33 timers efterløn til udbetaling. Læs mere om lempet fradrag på www.sl.dk/efterloen.

Lønforsikring til ledige familieplejere

Du har ret til udbetaling af Socialpædagogernes Lønforsikring, hvis du har:

- Været medlem af Socialpædagogerne og a-kassen mindst 1 år
- Haft mindst 12 måneders arbejde i medlemsperioden
- Tjent en løn på mindst 23.775 kr. om måneden.

Socialpædagogernes Lønforsikring sikrer dig sammen med dagpengene 80 % af din hidtidige løn. Hvis du har været aflønnet med fx 8 vederlag (35.386 kr.) får du alt i alt 26.044 kr. Nemlig dagpenge med 19.083 kr. og lønforsikring med 6.961 kr. Bemærk, at du ikke betaler arbejdsmarkedsbidrag af hverken dagpenge eller lønforsikring. Derfor skal vi også modregne 8% arbejdsmarkedsbidrag før, vi finder 80 % niveauet.

Det er dine samlede vederlag, vi tager med i beregningen. Du kan derfor godt have flere forskellige kontrakter, der fastsætter din aftale om fx plejevederlagets størrelse pr. plejebarn.

Har du været lønnet med mindre end 5 vederlag eller derunder – og ikke haft anden lønindkomst – kan du desværre ikke få udbetalt lønforsikring. Det skyldes, at dagpengene allerede dækker 90 % af din hidtidige løn, og reglerne i arbejdsløshedsforsikringsloven hindrer en højere dækning.

Kontakt a-kassen

I afsnittet om a-kasse forhold har vi kun beskrevet de generelle regler.

Andre forhold kan have betydning for dine rettigheder og for udbetaling af ydelser. Vi anbefaler derfor, at du kontakter a-kassen, hvis du får behov for konkret vejledning om din ret til dagpenge, lønsikring eller efterløn.

LITTERATURLISTE

LOVE, BEKENDTGØRELSER OG VEJLEDNINGER

Service_loven: Kapitel 11 omhandler særlig støtte til børn og unge	www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=209925
Plejefamiliebekendtgørelsen	www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=209131
Vejledning om indsatser og særlig støtte til børn og deres familier	www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=205101
Vejledning om særlig støtte til børn og deres familier	www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=158930
Socialtilsyns_loven:	www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=209808
Bekendtgørelse om Socialtilsyn	https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=211809
Vejledning om Socialtilsyn	www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=170018
Bekendtgørelse om Tilbudsportalen	www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=209650
Voksenansvars_loven:	https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=212161
Voksenansvarsbekendtgørelsen	www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=209681
Vejledning til voksenansvars_loven	www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=186037

HÅNDBØGER, PJECER MV

Socialpædagogernes hjemmeside til familieplejemedlemmer	sl.dk/maalgruppe/familieplejer
Socialstyrelsens håndbog for det gode anbringelsesforløb i familiepleje	socialstyrelsen.dk/udgivelser/handbog-for-det-gode-anbringelsesforlob-i-familiepleje
Guide for god praksis for vederlag	socialstyrelsen.dk/udgivelser/vederlag-pa-plejefamilieområdet
Vidensportalens temaer om udsatte børn og unge	vidensportal.dk/temaer
Om efterværn	socialstyrelsen.dk/unge/eftervaern
Principper for god forhandlingsadfærd	www.kl.dk/forsidenyheder/2019/april/nye-principper-skal-skabe-bedre-dialog-mellem-kommuner-og-plejefamilier/
Vejledning til gennemsnitsmodellen	www.kl.dk/nyheder/socialomraadet/2019/november/ny-vejledning-til-ny-honoreringsmodel-gennemsnitsmodellen-paa-familieplejeområdet/

PJECER DER ER RETTET TIL ANBRAGTE BØRN OG UNGE

Når du fylder 18 år	socialstyrelsen.dk/udgivelser/nar-du-fylder-18-ar
Når du ikke kan bo derhjemme 12-17 år	socialstyrelsen.dk/udgivelser/nar-du-ikke-ma-bo-derhjemme-12-17-ar
Når du ikke kan bo derhjemme 8-11 år	socialstyrelsen.dk/udgivelser/nar-du-ikke-kan-bo-derhjemme-8-11-ar
Klagemuligheder for børn og unge	https://socialstyrelsen.dk/born/anbringelse/om-anbringelse/til-unge

**Socialpædagogernes
Landsforbund**

Brolæggerstræde 9
1211 København K

Tlf. 7248 6000

sl@sl.dk

sl.dk

